

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การนำเสนอและการคัดเลือกภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์
2. แนวความคิดเกี่ยวกับภาพข่าว
3. แนวความคิดเรื่องนายประจักษ์ข่าวสาร
4. แนวความคิดเรื่องการจัดวารสาร

แนวความคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์

ความหมายของหนังสือพิมพ์

นักหนังสือพิมพ์ และนักวิชาการหลายคนได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “หนังสือพิมพ์” ไว้ดังต่อไปนี้

Good (1956) กล่าวว่าหนังสือพิมพ์ คือสิ่งที่พิมพ์ออกมาตามระยะเวลาที่กำหนดคิดต่อกันตามลำดับ และมีลักษณะเป็นกระดาษขนาดใหญ่ จำนวนหลายแผ่น พับได้ มีจุดมุ่งหมายในการเสนอข่าวสารและสิ่งที่น่าสนใจทั่วไป ตามปกติ กำหนดออกเป็นรายวัน รายสัปดาห์ แต่ดำเนินการศึกษา อาจออกเป็นรายปักษ์ หรือ รายเดือนก็ได้

Bradley (1971) ให้ความหมายว่า หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งรวบรวมข่าวสาร ความบันเทิง พิมพ์บนกระดาษราคาถูก ซึ่งอาจจะพิมพ์ออกเป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือน หนังสือพิมพ์จะล้าสมัยไปทันทีที่ฉบับใหม่ปรากฏขึ้น

คำว่า “หนังสือพิมพ์” นั้น สุภา ศิริมานนท์ อธิบายว่า เป็นคำที่ถอดความมาจากภาษาอังกฤษ คือ Newspaper โดยแยกเป็น News หมายถึง ข่าว และ Paper หมายถึง กระดาษ รวมคำแปลแล้วจะได้คำใหม่ คือ “กระดาษข่าว” หรือ “กระดาษสำหรับรายงานข่าว” (สุภา ศิริมานนท์ อ้างถึงใน มาลี บุญศิริพันธ์, 2530)

ส่วน ประมะ สดะเวทิน (2529) สรุปว่า “หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งที่เสนอข่าวสาร ความคิดเห็น และสาระบันเทิงเรีงรมย์ต่างๆ โดยจะพิมพ์ในกระดาษราคาถูกทั้งนี้ อาจพิมพ์ออกมาเป็น รายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือรายเดือนก็ได้”

คำว่า “หนังสือพิมพ์” ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 ระบุว่า “หนังสือพิมพ์ หมายความว่า สิ่งพิมพ์ซึ่งมีจำหน่ายเช่นเดียวกัน และออกหรือเจตนาจะออกตามลำดับเรื่อยไป มีกำหนดระยะเวลาหรือไม่ก็ตาม มีข้อความต่อเนื่องกันหรือไม่ก็ตาม” (ครูณี หิรัญรักษ์, 2530)

จากความหมาย และคำนิยามต่างๆ ข้างต้น พอสรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ คือ สิ่งตีพิมพ์ที่ออกตามระยะเวลาที่กำหนดติดต่อกันไปเป็นลำดับ ไม่ว่าจะเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือรายเดือน มีลักษณะเป็นกระดาษขนาดใหญ่ จำนวนหลายแผ่นพับได้ นำเสนอเนื้อหาสาระต่างๆ เช่น ข่าว บทความ วิจารณ์ ภาพข่าว ภาพล้อ และสารคดีต่างๆ อันเป็นที่สนใจของประชาชนในขณะนั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะของหนังสือพิมพ์

รูปแบบของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มักเป็นมาตรฐานเดียวกัน คือ ใช้กระดาษหลายแผ่น เรียงซ้อนกัน และไม่เย็บติดกัน หนังสือพิมพ์จะมี 2 ขนาดคือ ขนาด 15" X 22" หรือที่เรียกว่า หนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่ (Full Size) และขนาด 11" X 13" ซึ่งมีขนาดของหน้าประมาณ ๕ ของ หนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่ตามแนวนอน หรือที่เรียกโดยทั่วไปว่า ขนาดแทปลอยด์ (Tabloid) (ครุณี หิรัญรักษ์, 2530)

อรุณีประภา หอมเสริมฐี (2530) อธิบายถึงลักษณะของหนังสือพิมพ์ไว้ดังนี้

1. จะต้องเป็นเอกสารที่ใช้ในการพิมพ์ (สิ่งตีพิมพ์) ถ้ายังคัดลอกอยู่ ไม่เรียกว่าเป็น หนังสือพิมพ์
2. หนังสือพิมพ์ จะต้องมึลักษณะจำหน่ายแจกแก่คนทั่วไป ให้ซื้อหาได้ เป็นหนังสือ ที่ไม่กีดกันด้านการซื้อหาของผู้อ่านโดยทั่วไป ไม่ใช่หนังสือเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะเหล่า
3. เรื่องราว ตลอดจนจำนวนของการเขียน เป็นที่เข้าใจของผู้อ่านโดยทั่วไป คือต้องให้ผู้อ่านโดยทั่วไป อ่านรู้เรื่อง ถ้าเป็นภาษาวิชาการ เข้าใจเฉพาะบางกลุ่มบางเหล่าแล้ว ไม่ถือว่าเป็น หนังสือพิมพ์ อาจเรียกเป็นวารสารไป
4. จะต้องไม่เย็บเล่ม ไม่มีปก ถ้ามีปกหรือเย็บเล่ม จะเปลี่ยนรูปเป็นนิตยสารทันทีโดย เฉพาะหนังสือพิมพ์รายวันแล้ว เวลาไม่พอสำหรับเย็บเล่ม ทั้งนี้เพราะข่าวที่ได้มีความสดใหม่ และมีความทันต่อเหตุการณ์ ถ้ารอให้เย็บเล่มจะไม่เป็น News ใช้การพื้บแทนการเย็บเล่ม เป็นการ แสดงถึงความใหม่ คือ รอจนวินาทีสุดท้าย จึงจะส่งออก
5. ต้องมีกำหนดระยะเวลาที่ออกแน่นอน โดยไม่ควรจะเกิน 2 สัปดาห์ขึ้นไป ทั้งนี้เพราะ หนังสือพิมพ์ที่เกิน 2 สัปดาห์แล้ว ก็จะเกินกำหนด หมคความสดไปแล้ว เมื่อไม่มีข่าวสด ก็ควรจะ นำมาเย็บเล่มมากกว่า

ประเภทของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์สามารถแบ่งได้หลายประเภท ไม่ว่าจะแบ่งตามลักษณะการเสนอเนื้อหา แบ่งตามกลุ่มผู้อ่าน หรือแบ่งตามลักษณะการจัดหน้าของหนังสือพิมพ์ นักวิชาการหลายคนได้แบ่งประเภทของหนังสือพิมพ์ไว้ดังนี้

Seymour (1968) แบ่งประเภทของหนังสือพิมพ์ตามลักษณะของการนำเสนอเนื้อหา ได้ 2 ประเภทคือ

1. หนังสือพิมพ์ประเภทเพ่งคุณภาพ (The Quality Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาส่วนใหญ่สนองตอบความรู้ ความคิดของผู้อ่านในระยะยาว เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง สังคม เศรษฐกิจ ในด้านข่าว บทความ ความคิดเห็น ตั้งอยู่บนความจริงของข้อเท็จจริง การอธิบายเบื้องหลัง ประเด็นข่าว เขียนถูกต้องตามหลักวิชาการ การจัดวางรูปแบบไม่เน้นเรื่องความสวยงามสะดุดตา ผู้อ่านส่วนใหญ่เป็นพวกปัญญาชน และเป็นนักวิชาชีพที่สนใจเรื่องการเมืองการปกครอง การบริหารบ้านเมืองของรัฐบาล

2. หนังสือพิมพ์ประเภทเพ่งปริมาณ (The Quantity Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาส่วนใหญ่ สนองตอบความต้องการผ่อนคลายของผู้อ่านทันที เนื้อหาข่าวส่วนใหญ่เกี่ยวกับความสนใจของมนุษย์ (Human Interest) ข่าวบันเทิง ข่าวอาชญากรรม ข่าวดินแดนไร้อารมณ ข่าวกองเมืองที่ไม่หนักเกินไป การจัดวางรูปแบบเน้นให้สะดุดตาคนอ่าน การพาดหัวข่าว เร่งเร้าความสนใจด้วยตัวอักษรใหญ่ๆ สาระส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับมนุษย์ ผู้อ่านเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วน บุญเลิศ สุขคิด (2527) แบ่งประเภทของหนังสือพิมพ์ตามลักษณะการนำเสนอเนื้อหา ออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเพ่งคุณภาพ (Quality Newspaper) หรือหนังสือพิมพ์ประเภทข่าวแข็ง (Hard News) หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ให้ความสำคัญต่อข่าวสารที่เน้นทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และปัญหาในหลายๆ ด้าน เนื้อหาส่วนใหญ่ประกอบด้วย ข่าว และบทความประเภทหนักสมอง หรือผู้อ่านได้รับความพอใจช้า (Delayed-Reward News) ตัวอย่างของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ได้แก่ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ มติชน

2. หนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยม (Popular Newspaper) หนังสือพิมพ์ประเภทนี้มุ่งให้ความสำคัญกับข่าวสารประเภทเร้าอารมณ์ ตื่นเต้น เนื้อหาส่วนใหญ่ประกอบด้วยข่าว หรือบทความประเภทเบาสมอง (Soft News) หรือเนื้อหาที่ผู้อ่านได้รับความพอใจทันที (Immediate-Reward News) เช่น ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา ข่าวสังคม ข่าวอาชญากรรม เป็นต้น หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ มีผู้นิยมอ่านทุกระดับชั้น จำนวนจำหน่ายสูง มีนโยบายให้อ่านเพื่อพักผ่อนสมอง และก่อให้เกิดความรู้สึกทางอารมณ์ได้มาก ตัวอย่างของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ คิวสยาม เดลิเมล์

3. หนังสือพิมพ์รายวันประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม (Semi-Quality and Semi-Popular Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะเนื้อหาผสมผสานกันระหว่างหนังสือพิมพ์รายวันประเภทเพ่งคุณภาพ และหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยม ได้แก่ หนังสือพิมพ์บ้านเมือง และ แนวหน้า

ซึ่ง ครุณี หิรัญรักษ์ (2530) ก็ได้แบ่งหนังสือพิมพ์ตามหลักการนำเสนอเนื้อหาเช่นเดียวกัน โดยแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. หนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม (Popular Newspaper) หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ มุ่งให้ความสำคัญต่อข่าวสารประเภทเร้าอารมณ์ ตื่นเต้น และข่าวเบา (Soft News) ข่าวเหล่านี้ได้แก่ ข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ ไฟไหม้ ข่าวในแวดวงสังคม เป็นต้น ซึ่งเป็นข่าวที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ เหมาะสำหรับผู้่านทุกระดับ ผลที่ตามมาจากการอ่าน และตลอดจนการใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ จะมีลักษณะทันทีทันใด การจัดหน้าของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ จะเน้นด้านความดึงดูดใจ และเร้าอารมณ์ผู้อ่านให้ได้มากที่สุด จำนวนจำหน่ายของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ค่อนข้างสูง

2. หนังสือพิมพ์ประเภทเพ่งคุณภาพ (Quality Newspaper) หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ มุ่งให้ความสำคัญต่อข่าวสารที่เน้นหนักทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และปัญหาหลายๆ ด้าน ข่าวสารดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นข่าวหนัก (Hard News) เหมาะสำหรับผู้่านที่สนใจและอยู่วงการที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนการแก้ไขต่างๆ ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ค่อนข้างมีจำนวนจำกัด และน้อยกว่าผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม ดังนั้น จำนวนจำหน่ายจึงต่ำกว่าประเภทแรก

สุภาพันธุ์ บุญสะอาด (2525) ได้แบ่งหนังสือพิมพ์ออกตามเนื้อหาสาระของข่าวโดยยึดหลักผู้อ่านออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. หนังสือพิมพ์สำหรับปัญญาชน หรือหนังสือพิมพ์ที่หนักไปในด้านการเสนอข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ จัดหน้าเรียบๆ พาดหัวข่าวสำคัญทางการเมืองปัจจุบัน และข่าวเหตุการณ์ของโลก คีพิมพ์ภาพประกอบน้อย

2. หนังสือพิมพ์สำหรับประชาชนทั่วไป หรือหนังสือพิมพ์ที่เอาใจตลาด มักมีข่าวหนักไปในเรื่องข่าวอาชญากรรม เป็นการเร้าความสนใจของชาวบ้าน ก่อให้เกิดความตื่นเต้น มีภาพประกอบมาก

3. หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวเศรษฐกิจและข่าวการค้าโดยตรง ข่าวทั้งหน้าแรกและหน้าใน ซึ่งแม้ว่าจะเป็นบทความ สารคดี ทั้งคอสม์นังสังคม ก็เป็นเรื่องราวทางเศรษฐกิจ การค้าขายสินค้า ประเภทต่างๆ ราคาสินค้า ราคาเงินตรา รวมทั้งข่าวเศรษฐกิจในต่างจังหวัดด้วย ไม่มีการนำเสนอข่าวการเมือง ข่าวอาชญากรรม และเรื่องรึนรมย์เลย แม้แต่การโฆษณาก็เป็นเรื่องราวในวงการธุรกิจการค้าทั้งสิ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และ อัญชลี ชัยวพร (2535) ได้ทำการวิจัยแบ่งกลุ่มหนังสือพิมพ์ ตามรูปลักษณ์และการนำเสนอเนื้อหาในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน ไว้ดังต่อไปนี้

1. หนังสือพิมพ์ที่เน้นเนื้อหาเบา-รูปแบบสะดุดตา (The Soft News-Oriented with Striking-Designed Newspaper) หนังสือพิมพ์ในกลุ่มนี้เน้นหน้าหนึ่งซึ่งเรียกความสนใจจากผู้อ่านมากเป็นพิเศษ จะเห็นได้จากการจัดหน้าที่เน้นพาดหัวข่าวและภาพ และบรรจุตัวข่าวไว้ในหน้าหนึ่งน้อยมาก ส่วนใหญ่ต้องอ่านในหน้าในต่อ เนื้อหาที่น่าสนใจก็เป็นเนื้อหาเบามากกว่าเนื้อหาหนัก หนังสือพิมพ์ที่จัดเข้าไว้ในกลุ่มนี้คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์
2. หนังสือพิมพ์ที่เน้นเนื้อหาหนัก-รูปแบบสะดุดตา (The Semi-Hard News Oriented with Striking-Designed Newspaper) หนังสือพิมพ์ในกลุ่มนี้ ยังคงเน้นรูปลักษณ์ในหน้าหนึ่งซึ่งเรียกความสนใจจากผู้อ่านทั่วไป เห็นจากการเน้นพาดหัวข่าวและภาพในหน้าหนึ่งมาก แต่เนื้อหาที่น่าสนใจจะผสมผสานกันระหว่างเนื้อหาหนัก และเนื้อหาเบาในปริมาณที่ไม่แตกต่างกันมากนักหนังสือพิมพ์ที่จัดเข้ากลุ่มนี้คือ หนังสือพิมพ์ข่าวสด ดาวสยาม บ้านเมือง
3. หนังสือพิมพ์ที่เน้นเนื้อหาหนัก-รูปแบบสะดุดตา (The Hard News-Oriented with Striking-Designed Newspaper) หนังสือพิมพ์ในกลุ่มนี้คงเน้นพาดหัวข่าวและภาพไว้ในหน้าหนึ่ง แต่นำเสนอเนื้อหาหนักมากกว่าเนื้อหาเบา หนังสือพิมพ์ที่จัดเข้าประเภทนี้ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน เพราะแต่เดิมนั้น มติชน เป็นหนังสือพิมพ์ที่เน้นการนำเสนอข่าวคุณภาพเป็นหลัก แต่ก็ได้มีการปรับปรุงรูปลักษณ์ให้สะดุดตา โดยเน้นการพาดหัวข่าวและภาพเป็นหลัก จึงทำให้มติชนมีลักษณะผสมผสาน
4. หนังสือพิมพ์ที่เน้นเนื้อหาหนัก-รูปแบบกึ่งเรียบง่าย (The Hard News-Oriented with Nearly Neat-Designed Newspaper) ลักษณะของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ จะเน้นพาดหัวข่าว และภาพบ้าง แต่ก็ให้ความสำคัญกับตัวข่าวไว้ในหน้าหนึ่งเช่นกัน ข่าวส่วนใหญ่จึงตีพิมพ์ได้ทั้งในหน้าหนึ่งและหน้าต่อ แต่เนื้อหาที่น่าสนใจเป็นเนื้อหาหนักมากกว่าเนื้อหาเบา หนังสือพิมพ์ที่จัดเข้าไว้ในกลุ่มนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ แนวนหน้า สยามรัฐ
5. หนังสือพิมพ์ที่เน้นเนื้อหาหนัก-รูปแบบเรียบง่าย (The Hard News-Oriented with Neat-Designed Newspaper) หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ ไม่เน้นการจัดหน้าที่ให้ความสำคัญกับพาดหัวข่าวหรือภาพ จะเน้นที่ตัวข่าวมากกว่า เนื้อหาที่เน้นก็จะเป็นเนื้อหาหนักเป็นส่วนใหญ่ หนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะนี้คือ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ และ เดอะ เนชั่น

บทบาทหน้าที่และอิทธิพลของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่ง ที่มีบทบาทหน้าที่และอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของประชาชนในสังคม หนังสือพิมพ์ทำหน้าที่ในด้านการรายงานข่าวสาร เหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวของสังคม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ดังนั้น หนังสือพิมพ์จึงเป็นประหนึ่งสถาบันสาธารณะที่ทำหน้าที่รับใช้สังคม รับใช้ประชาชนโดยตรง

หนังสือพิมพ์มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับความเคลื่อนไหวของสังคม มีภาระหน้าที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม มีหน้าที่หลักในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง นำมาเสนอให้สาธารณชนได้รับทราบ ในลักษณะของข่าว บทความ บทวิจารณ์ เป็นต้น นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ต้องให้ข้อเสนอแนะในลักษณะที่เป็นการแสดงความคิดเห็นต่อข่าวนั้นๆ อย่างถูกต้องเที่ยงตรง และเป็นธรรม หนังสือพิมพ์จึงต้องมีความรับผิดชอบต่อความคิดและจิตใจของผู้อ่านพร้อมกันไปด้วย เพราะหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ คือ ให้แสงสว่าง ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางทวีปัญญา ช่วยการศึกษา และปลูกฝังวัฒนธรรมอันดีแก่ประชาชน (อุทธรณ์ พลกุล, 2527)

Rucher (1968) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อสังคมไว้ดังนี้

1. ทำหน้าที่แถลงการณ์ โดยเสนอข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน
2. ให้สาระสำคัญของข่าวสาร โดยอาจมีภาพประกอบความเข้าใจได้
3. สร้างประสามติ โดยการกระตุ้นให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นลงในหนังสือพิมพ์
4. เผยแพร่ชุมชนของคนต่อโลกภายนอก ซึ่งให้เห็นข้อบกพร่อง ข้อควรแก้ไขของชุมชน
5. ป้องกันและเหนี่ยวนำการกระทำที่ผิดจากวิถีทางประชาธิปไตย
6. ให้การศึกษาแก่ผู้อ่านในด้านต่างๆ ด้วยการให้ความรู้

สคศรี จันทรรังษิ (2526) กล่าวถึงหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. หน้าที่ในการให้ข่าวสาร ได้แก่ การรายงานความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้รับการประเมินคุณค่าแล้วว่า เป็นเหตุการณ์ที่น่าสนใจ มีคุณค่าทางข่าวเพียงพอที่จะได้รับความสนใจจากผู้อ่าน โดยที่ข่าวสารนี้อาจเป็นข่าวสารที่ใกล้ชิดหรือไกลตัวก็ได้ เช่น ข่าวในประเทศ หรือข่าวต่างประเทศ หนังสือพิมพ์จะต้องทำหน้าที่เสมือนหนึ่งผู้บันทึกเหตุการณ์ประจำวันให้ประชาชนได้รับทราบ

2. หน้าที่ในการให้ความคิดเห็น ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นในบทความหรือคอลัมน์ต่างๆ ที่เสนอในหน้าของหนังสือพิมพ์ เช่น คอลัมน์ บทบรรณาธิการ บทวิเคราะห์ วิจารณ์ต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านมีแง่คิด หรือทัศนคติที่กว้างขวางขึ้นต่อเหตุการณ์ ซึ่งกำลังเป็นที่สนใจของประชาชนอยู่ขณะนั้น โดยที่การแสดงความคิดเห็นเหล่านี้ จะต้องอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องและชอบด้วยเหตุผล

3. หน้าที่ในการให้ความรู้ มีผู้กล่าวกันว่า หนังสือพิมพ์นั้นเปรียบเสมือนครู การให้ข่าวสารหรือความคิดเห็น ตลอดจนเนื้อหาสาระต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน เป็นการให้การศึกษาคือให้ความรู้แก่ประชาชนโดยอ้อม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อประเทศกำลังพัฒนา ในปัจจุบันมีหนังสือพิมพ์หลายฉบับเสนอคอลัมน์ที่ให้ความรู้ต่างๆ แก่ผู้อ่าน เช่น คอลัมน์เกี่ยวกับทางด้านการเมือง คอลัมน์เกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าต่างๆ ทางการเกษตร ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

4. หน้าที่ในการให้ความบันเทิง ในสภาวะสังคมที่สลับซับซ้อน และยุ่งเหยิงเช่นปัจจุบันสร้างความตึงเครียดให้กับประชาชนมิใช่น้อย ฉะนั้น หนังสือพิมพ์ควรมีส่วนในการผ่อนคลายความตึงเครียดนี้บ้าง ด้วยการเสนอเนื้อหาสาระบางอย่างที่ไม่หนักจนเกินไป เช่น เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งบันเทิงเริงรมย์ต่างๆ วิจารณ์ภาพยนตร์ แนะนำหนังสือ เชิญชวนให้ชมการแสดงดนตรี หรือละครที่น่าสนใจ ฯลฯ

ส่วนอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อสังคมนั้น หมายถึง ผลกระทบของหนังสือพิมพ์ที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นกับสังคมในทุกๆ ด้าน และการเปลี่ยนแปลงนี้จะมีทั้งที่เป็นไปในลักษณะช้าๆ ค่อยเป็นค่อยไป และลักษณะที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว จนประชาชนในสังคมไม่สามารถปรับตัวได้ทัน อันเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาขึ้นในสังคม

นอกจากบทบาทหน้าที่ดังกล่าวมาแล้ว หนังสือพิมพ์ยังมีบทบาทที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมร่วมหรือสาธารณมติ (Public Opinion) ของประชาชนได้อีกด้วย สาธารณมติ หมายถึง ความคิดเห็นรวมของประชาชน หรือกลุ่มความคิดต่างๆ ที่มีต่อประเด็นข้อโต้แย้ง (Controversial Issues) ต่างๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า สาธารณมติจะเกิดขึ้นได้ นอกจากต้องมีประเด็นปัญหาแล้ว ยังต้องมีหนังสือพิมพ์เป็นสื่อกลาง เพื่อถ่ายทอดเหตุการณ์ข้อเท็จจริง และแสดงออกซึ่งความคิดเห็นอีกด้วย ที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์มีบทบาท หน้าที่ และอิทธิพลต่างๆ ต่อสังคมทั้งในแง่บวกและลบ หนังสือพิมพ์จึงควรตระหนักและเห็นความสำคัญต่อความรับผิดชอบในการนำเสนอข่าวสารโดยการรายงานข่าวที่ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความเป็นจริง และสร้างสรรค์ต่อสาธารณชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวความคิดเกี่ยวกับภาพข่าว

มนุษย์มีความต้องการที่จะสื่อสารให้บุคคลอื่นทราบถึงประสบการณ์ที่ตนได้รับ มาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ แม้ว่ามนุษย์จะรู้จักใช้ภาษาพูดอยู่ตลอดเวลา แต่การสื่อสารด้วยภาพก็เป็นการสื่อสารเพียงวิธีเดียวที่คงทนถาวร ก่อนที่จะพัฒนามาเป็นภาษาเขียนสำหรับการสื่อความหมายในปัจจุบัน และแม้ว่ามนุษย์จะรู้จักใช้ตัวหนังสือหรือภาษาเขียนแล้ว ภาพก็ยังนำมาใช้ควบคู่กันไปเสมอ

หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ มีภาพประกอบอยู่เป็นจำนวนมาก เฮวนันท์ เซกูร์รัตน์ (2525) ได้แบ่งภาพประกอบในหนังสือพิมพ์ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ภาพถ่าย
2. ภาพวาด ภาพวาดยังแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ
 - 2.1 ภาพวาดลายเส้น
 - 2.2 การ์ตูน

และภาพทั้งสองประเภทนั้น ภาพถ่ายจะมีความเหมือนจริงมากกว่า เนื่องจากการถ่ายภาพเป็นรูปแบบสูงสุดของการแสดงออกของมนุษย์ พัฒนาการของเครื่องมือและอุปกรณ์การถ่ายภาพเป็นวงจรต่อเนื่องกับจำนวนภาพประกอบที่เป็นภาพถ่าย ในหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างๆ เป็นผลให้ภาพถ่ายแพร่หลายไปทั่วโลก และสร้างความเข้าใจอันเป็นสากลขึ้นได้ (เฮวนันท์ เซกูร์รัตน์, 2525)

ภาพถ่ายนั้น สามารถใช้ในการสื่อสารได้ตั้งแต่ การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารระหว่างกลุ่มไปจนถึง การสื่อสารมวลชน ในด้านการสื่อสารมวลชน จำเป็นต้องตีพิมพ์ภาพผ่านสื่อมวลชนต่างๆ เช่น ในลักษณะของภาพโปสเตอร์ นิตยสาร แผ่นปลิว หรือหนังสือพิมพ์ แล้วทำการเผยแพร่ออกไปโดยไม่มีขีดจำกัด แม้กระทั่งผู้ที่ไม่รู้หนังสือ คนต่างชาติ ต่างภาษา ก็สามารถดูภาพถ่ายและเข้าใจเรื่องราวได้ จึงกล่าวได้ว่า ภาพถ่ายเป็นภาษาสากล (International Language) อย่างแท้จริง ทุกคนสามารถสื่อสารและเข้าใจกันด้วยภาพถ่ายได้

จากคำพูดที่ว่า “ภาพๆ เดียว สื่อความหมายได้ดีกว่าคำพูดพันคำ” (a picture says more than thousand word) หรือสุภาษิตไทยที่ว่า “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น” เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารด้วยภาพ และจากการศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ พบว่า การรับรู้ของมนุษย์รับรู้ได้สูงสุด เมื่อเปรียบเทียบกับกรรับรู้จากประสาทสัมผัสอื่นๆ และในเรื่องที่เกี่ยวกับความทรงจำ มนุษย์สามารถจดจำสิ่งที่เห็นได้ถึงร้อยละ 40 แต่จดจำสิ่งที่ได้ยินเพียงร้อยละ 20 เมื่อเป็นเช่นนี้ การสื่อสารด้วยภาพจึงมีความสำคัญและมีประสิทธิภาพสูงในการสื่อความหมาย อันมีผลต่อการรับรู้และการจดจำของมนุษย์ได้ดีทางหนึ่ง (ประชัน วัลลิโก, 2530)

หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ จำเป็นต้องใช้ภาพต่างๆ นามาลงพิมพ์ร่วมกับตัวหนังสือ ภาพเหล่านี้เสนอเรื่องราวประเภทต่างๆ มากมาย เช่น ภาพประกอบบทความ สารคดี ภาพชุดเสนอเรื่องราวทั้งเรื่อง หรือที่บัญญัติเป็นศัพท์เฉพาะว่า “ภาพบรรยาย” ภาพโฆษณา ภาพข่าว ฯลฯ

คำว่า “ภาพข่าว” นั้นสนั่น ปัทมะทิน (2529) ให้ความหมายไว้ว่า “ภาพข่าว หมายถึง ภาพถ่ายและภาพเขียน (ที่ใช้แทนภาพถ่ายที่ถูกห้ามถ่าย เช่น ในห้องพิจารณาคดีของศาล) ที่เรียกว่า ภาพเป็นข่าว หรือเสนอเรื่องราวประกอบข่าวที่เป็นตัวหนังสือ”

เนื่องจากหนังสือพิมพ์มีหน้าที่หลักในการรายงานข่าว ดังนั้น ภาพข่าวจึงเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือพิมพ์ที่มีความจำเป็น และมีความสำคัญมาก เนื่องจาก “ภาพสามารถบอกรายละเอียดของเรื่องราวได้มากกว่าการบรรยายด้วยคำพูด แม้แต่คนที่อ่านหนังสือไม่ออกก็สามารถเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้มากขึ้น” (มาลี บุญศิริพันธ์, 2531) และ ประชัน วัลลิโก (2530) ได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่า “ภาพและข่าวก็ต่างเสริมซึ่งกันและกันในการสื่อความหมาย”

การรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ มีทั้งการรายงานข่าวด้วยเนื้อหาข่าว และการรายงานข่าวด้วยภาพ ข่าวบางข่าวนั้น สามารถรายงานได้ด้วยภาพเพียงภาพเดียว ก็ครอบคลุมเนื้อหาข่าวทั้งหมดได้ ซึ่งเป็นการประหยัดทั้งเวลาและเนื้อที่หน้าหนังสือพิมพ์

ภาพข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ มีความสำคัญและมีประโยชน์หลายประการ เช่นภาพจะเป็นสื่อนำผู้อ่านเข้าไปใกล้ชีวิต และสามารถมองเห็นเหตุการณ์ได้อย่างผู้เห็นเหตุการณ์จริง คือตัวผู้สื่อข่าวเอง ภาพกระตุ้นให้ผู้อ่านรู้สึกผูกพันใกล้ชิด และคุ้นเคยกับบุคคลที่ปรากฏในข่าว และภาพจะช่วยเพิ่มความสนใจให้กับข่าว เรื่องราวที่เกี่ยวข้องด้วยดี (ครุณี หิรัญรักษ์, 2530)

ดังนั้น ปีทมะทิน (2529) กล่าวถึงความสำคัญของการใช้ภาพข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ไว้ ดังนี้

1. เพราะภาพข่าวเพิ่มความสวยงามให้แก่หนังสือพิมพ์ ชวนให้คนซื้อ
2. เพราะภาพข่าวทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในหนังสือพิมพ์มากยิ่งขึ้น (แม้ว่าผู้อ่านไม่รู้หนังสือ)
3. เพราะภาพข่าวเพิ่มความหมายให้แก่ตัวหนังสือในหนังสือพิมพ์ ทำให้รู้เรื่องราวโดยละเอียดมากยิ่งขึ้น
4. เพราะภาพข่าวทำให้ผู้อ่านได้ทราบข่าวสาร และเรื่องราวต่างๆ ที่ถ่ายทอดด้วยภาพ

คุณลักษณะของภาพข่าว

ภาพข่าวจะแตกต่างจากภาพถ่ายทั่วไป โดยภาพข่าวจะต้องมีองค์ประกอบของข่าว สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน ข่างภาพข่าวจำเป็นต้องถ่ายภาพที่มีคุณค่าของความเป็นข่าว ซึ่งภาพข่าวควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (มาลี บุญศิริพันธ์, 2531)

1. ภาพข่าวควรจะมีองค์ประกอบของความน่าสนใจ
2. ภาพข่าวต้องมีคุณภาพและเนื้อหาสมบูรณ์พอ ที่จะบอกเรื่องราวของเหตุการณ์ให้ผู้อ่านเข้าใจได้
3. ภาพข่าวต้องสื่อความหมายในเรื่องที่ต้องการจะสื่ออย่างชัดเจน
4. ภาพข่าวควรจะตอบคำถามให้แก่ผู้อ่านได้ เหมือนกับ ได้อ่านความนำของข่าวหนึ่งข่าว คือ ใคร? ทำอะไร? ที่ไหน? อย่างไร?
5. ภาพข่าวควรจะต้องมีคุณภาพดีพอสำหรับใช้กับระบบพิมพ์กล่าวคือ กระบวนการทางเทคนิคในการผลิต สามารถเก็บรายละเอียดของเรื่องได้ทั้งหมด จึงต้องมีความคมชัด และสื่อเรื่องราวได้ทุกอย่างครบถ้วน

ภาพข่าวมีความสำคัญในการบอกข่าว หรือในการสื่อความหมายไม่แพ้ภาษาเขียน ดังนั้น ภาพที่นำไปใช้ในการตีพิมพ์ ต้องได้รับการคัดเลือกอย่างดี ถ้าหากเลือกภาพไม่ดี ภาพที่จะนำไปใช้ ก็จะขาดคุณภาพในการบอกข่าวหรือสื่อความหมายได้ การเลือกภาพควรพยายามหาภาพที่มีความหมายและมีความชัดเจนควบคู่กันไป คือมีคุณภาพทางเทคนิค และมีคุณภาพเชิงวารสารศาสตร์ด้วย ดังที่ ประจัน วัลลิโก (2530) ให้ข้อควรพิจารณาไว้หลายประการ คือ

1. ภาพจะต้องให้ความหมาย หรือบอกกล่าวอย่างใดอย่างหนึ่ง บางภาพเป็นเพียงบันทึกเหตุการณ์ธรรมดา แต่บางภาพอาจจะถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของบุคคลในภาพได้ เช่น ภาพเด็กร้องไห้ แสดงความเสียใจ หรือภาพหัวเราะแสดงความดีใจ เป็นต้น
2. คุณภาพของภาพต้องดี ภาพจะต้องมีความคมชัด มีองค์ประกอบภาพที่ดี และมีเนื้อหาที่สื่อความหมายได้ดี
3. เลือกภาพที่ดีที่สุด เนื่องจากหนังสือพิมพ์มีเนื้อที่จำกัด ภาพถ่ายเหตุการณ์เดียวกัน อาจมีหลายภาพ บรรณาธิการจะต้องเลือกภาพที่ดีที่สุดมาตีพิมพ์ หรือประกอบข่าว
4. ภาพที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษ เช่น ภาพการต่อสู้ทุกชนิด ภาพความหวาดกลัว ภาพความเมตตาสงสาร ภาพเด็ก ภาพสัตว์ ภาพทางเพศ ภาพแสดงความสวยงาม ศิลปกรรม ดนตรี และการละคร ภาพแสดงความกุ่มเคย และภาพตลก ขำขันต่างๆ เป็นต้น

Loosley (1971) กล่าวถึง หลักเกณฑ์ในการเลือกภาพข่าวของบรรณาธิการภาพ บรรณาธิการภาพจะเลือกภาพข่าว โดยพิจารณาจาก

1. ความสามารถในการเล่าเรื่อง
2. ภาพดูเรียบง่าย ไม่ยุ่งเหยิง หรือมีสิ่งรบกวน
3. มีความงามอยู่ในตัว
4. คุณภาพของภาพดี
5. เป็นภาพที่แปลก น่าสนใจ

ส่วน Bergin (1967) กล่าวถึงคุณลักษณะของภาพข่าวที่กองบรรณาธิการต้องการ 3 ประการ คือ

1. คุณสมบัติทางกายภาพ (Physical Quality) พิจารณาจากคุณภาพของภาพข่าว เช่น ความคมชัด รายละเอียดของภาพ โทนมสี

2. คุณสมบัติทางด้านเนื้อหาของภาพ (Photo Content) พิจารณาจากความสามารถในการบอกเรื่องราวของภาพ เรื่องราวนั้นต้องตรงประเด็น ภาพนั้นมีจุดที่น่าสนใจที่ใหญ่พอ และเป็นภาพที่มี action นอกจากนี้ยังต้องมีองค์ประกอบเหล่านี้คือ

1. มีความน่าสนใจ (Human Interest)
2. มีความแปลก (The Odd or Unusual)
3. มีความขัดแย้ง (Conflict or Combat)
4. ความน่าสนใจนั้น มีความเป็นสากล (Universal Interest Situation)

5. เป็นภาพที่ประกอบด้วยสัญชาตญาณ 4 ประการ (Four Basic Instincts) ก็คือ เป็นภาพเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ (Survival) มุ่งองค์ประกอบทางเพศ (Sex) เกี่ยวกับความทะเยอทะยาน (Ambition) และภาพเกี่ยวกับการต่อสู้ หนีภัย (Escape)

3. คุณสมบัติทางด้านนโยบาย (Editorial Policy) ขึ้นอยู่กับหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ เช่น หนังสือพิมพ์บางฉบับ จะไม่ตีพิมพ์ภาพศพและอุบัติเหตุ เนื่องจากเห็นว่าเป็นภาพน่ากลัว น่าสยดสยอง ในขณะที่บางฉบับตีพิมพ์ เนื่องจากอยากให้เป็นอนุสติสำหรับผู้อ่าน

ส่วน ปัทมะทิน (2530) กล่าวถึง คุณลักษณะของภาพถ่ายที่ดีและเหมาะสมที่จะนำลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ 2 ประการใหญ่ๆ คือ คุณลักษณะทางเรื่องราว และคุณลักษณะทางภาพดังนี้

คุณลักษณะทางเรื่องราว

ภาพถ่ายที่นำมาลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์นั้น จะต้องมีคุณลักษณะการเสนอเรื่องราวตรงตามวัตถุประสงค์ของหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีทั้งข่าวและบทความต่างๆ หลายประเภท แต่ละประเภทก็ต้องการภาพข่าวที่น่าสนใจมาประกอบเรื่องราวแตกต่างกันออกไป ฉะนั้น ภาพที่จะนำมาลงตีพิมพ์ ควรประกอบด้วยคุณสมบัติต่างๆ ดังนี้

1. ภาพนั้นให้ข่าวสารความรู้
2. ภาพนั้นให้การศึกษา
3. ภาพนั้นให้ความตื่นเต้น
4. ภาพนั้นอธิบายเรื่องราวให้เข้าใจง่ายขึ้น

5. ภาพนั้นบอกบางสิ่งบางอย่างที่ไม่ได้คิดไว้ก่อน
6. ภาพนั้นบอกเหตุการณ์ของข่าว

คุณลักษณะทางภาพ

ภาพถ่ายที่จะนำมาใช้ตีพิมพ์ เป็นภาพถ่ายต้นฉบับ สำหรับถ่ายทอดลงในแม่พิมพ์สำหรับตีพิมพ์ลงบนกระดาษ ตามระบบการพิมพ์ที่ต้องการจะพิมพ์ภาพนั้น ดังนั้น ภาพถ่ายต้นฉบับจะต้องมีคุณลักษณะทางภาพที่ดี และเหมาะสมเพียงพอที่จะใช้เป็นภาพถ่ายได้ ดังคุณสมบัติต่อไปนี้

1. การประกอบภาพดี ไม่ว่าจะในขณะถ่ายภาพ หรืออัดขยายภาพ เพื่อให้ภาพดูเด่นสะดุดตา และเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านได้
2. การเปิดหน้ากล้องพอดี
3. มีสีสดหลั่นกว้างขวาง
4. มีความเปรียบต่างของสีพอดี
5. มองเห็นส่วนละเอียดลออได้ชัดเจน
6. เป็นภาพที่คมชัด กระจ่าง และแจ่มใส
7. เป็นภาพที่ไม่มีตำหนิ
8. ใช้กระดาษอัดขยายที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นภาพต้นฉบับ

กมล ฉายาวัฒน์ (2530) กล่าวถึงคุณสมบัติของภาพถ่ายที่จะใช้ในหนังสือพิมพ์ไว้ดังนี้

1. เป็นภาพถ่ายที่กระทำได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ การให้แสงขณะถ่ายภาพ การล้างฟิล์ม การขยายภาพ การเลือกใช้กระดาษในการขยายภาพ
2. ความคมชัด ขณะถ่ายภาพข่าว ต้องปรับความคมชัดให้ถูกต้อง นอกจากภาพข่าวที่สำคัญ ที่ต้องถ่ายอย่างทันทีทันใด คุณสมบัติข้อนี้อาจลดลงไปบ้าง

ส่วน ดร. ณี หรือ ญักษ์ (2530) กล่าวถึงคุณภาพของภาพถ่ายที่ดี ที่นิตยสารต้องการ มีดังนี้

1. ความคมชัดของภาพ ภาพถ่ายควรมี Focus ที่เหมาะสม ชัดเจน และเห็นรายละเอียด
2. Contrast ภาพควรมีความมืด ความสว่างที่เด่นชัด โทนของสีสว่าง และสีมืด ควรมี Contrast ที่พอเหมาะ เพื่อที่ว่า เมื่ออัดขยายแล้ว จะได้ไม่ออกสีเทา
3. ขนาดความใหญ่ของภาพ ควรมีขนาดพอเหมาะกับหน้าพิมพ์
4. ความมันของภาพ (Glossiness) ผิวกระดาษภาพถ่ายควรเรียบ มัน ความมันของกระดาษจะช่วยให้เส้นต่างๆ ในภาพคมชัด แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความต้องการของบรรณาธิการด้วย

ในเรื่องเนื้อหาของภาพถ่ายที่จะสามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านนั้น ครุณี หิรัญรักษ์ (2530) อธิบายไว้ว่าควรประกอบด้วย

1. คน (People) ไม่ควรมีมากเกินไป จะทำให้ไม่น่าสนใจ ภาพคนควรให้ดูเป็นธรรมชาติมากที่สุด
2. การกระทำ (Action) ภาพคนควรกำลังทำอะไรอยู่ เพื่อให้เกิดอารมณ์ในภาพ
3. สิ่งของ (Property) ควรถ่ายภาพสิ่งที่สื่อความหมายได้ เช่น ไม้กางเขน ธง
4. ความหมาย (Meaning) ภาพที่ดีต้องทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่ช่างภาพต้องการได้

สุภาณี กอสุวรรณศิริ (2534) แบ่งคุณสมบัติของภาพข่าวออกเป็น 2 อย่างคือ

คุณสมบัติเชิงวารสารศาสตร์ ได้แก่ คุณสมบัติของภาพข่าวตามคุณค่าของความเป็นข่าว ประกอบด้วย

1. เป็นภาพที่เรียกร้องความสนใจได้ทันที
2. เป็นภาพที่มีความสด ทันต่อเหตุการณ์ (Timeliness)
3. เป็นภาพที่ความเด่น (Prominence) เช่นบุคคลเด่น สถานที่เด่น
4. เป็นภาพที่แสดงในสิ่งที่ซึ่งหาดูได้ยาก (Unusualness and Oddity)
5. เป็นภาพที่ก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ (Human Interest)
6. เป็นภาพที่แสดงถึงสิ่งที่ขัดแย้ง (Conflict)
7. เป็นภาพที่แสดงถึงผลกระทบกระเทือน (Consequence) ต่อสื่อมวลชน
8. เป็นภาพที่แสดงถึงความก้าวหน้าทางวิชาการ (Progress)
9. เป็นภาพที่มีองค์ประกอบทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง (Sex)
10. เป็นภาพที่เป็นภาพที่สื่อความหมายได้ตรงกับเนื้อข่าว

คุณสมบัติทางกายภาพ ได้แก่ คุณสมบัติของภาพข่าวในด้านตัวภาพถ่าย ประกอบด้วย

1. เป็นภาพถ่ายที่มีความคมชัด (Sharpness)
2. มีองค์ประกอบภาพดี (Composition) สวยงามน่าสนใจ
3. ถ่ายภาพในจังหวะที่ดี จับพลัน ได้อิริยาบถที่ต้องการ (Action)
4. ภาพมีรายละเอียด (Detail) สูง
5. มีสีสดหล่นที่ดี (Tonality)

ประเภทของภาพข่าว

ในการรายงานข่าวนั้น ตัวข่าวสารที่จะเผยแพร่ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ “ตัวข่าวที่เป็นข้อความ ใช้ตัวหนังสือถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้รับสารได้รับทราบ และตัวข่าวที่เป็นภาพถ่าย ซึ่งถ่ายทอดโดยใช้ภาพถ่ายโดยตรง หรืออาจใช้เป็นส่วนประกอบของข่าวสาร เพื่อดึงดูดความสนใจให้เห็นเป็นจริงเป็นจัง อันจะเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้รับข่าวสารมากยิ่งขึ้น” (กมล ฉายา วัฒนะ, 2529)

ภาพข่าวที่ดี นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ยังทำให้ผู้ดูภาพเกิดความรู้สึกร่วมกับเหตุการณ์ได้ด้วย เช่น รู้สึกสลด ซัดเซ็ง คอตัน สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นจากการฉายภาพของช่างภาพที่มีความชำนาญ และมีความรู้ด้านวารสารศาสตร์เป็นอย่างดี

Loosley (1971) กล่าวว่า ภาพข่าวในหนังสือพิมพ์แบ่งกว้างๆ ออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. Hard News Picture
2. Soft News Picture
3. Fillers

กมล ฉายาวัฒนะ (2529) ได้แบ่งภาพข่าวออกเป็น 3 ประเภท เช่นเดียวกัน คือ

1. ภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ เป็นภาพถ่ายจากเหตุการณ์จริง ภาพจะได้เรื่องดีมาน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ถ่ายภาพ ภาพข่าวประเภทนี้ได้แก่ ภาพข่าวกีฬา หรือภาพข่าวการเมือง ในบางเรื่อง ภาพข่าวประเภทนี้จึงเป็นภาพที่มีคุณค่าทางข่าว และเป็นภาพที่หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ มีความต้องการมาก เนื้อหาในภาพบอกกล่าวเรื่องราวของข่าวได้เป็นอย่างดี จึงอาจสามารถทำให้ผู้อ่านทราบข่าวสารอย่างชัดเจนและถูกต้องยิ่งขึ้น

2. ภาพข่าวทั่วไป เป็นภาพที่มีเรื่องราวน่าสนใจเป็นข่าว แต่เนื้อหาของภาพขึ้นอยู่กับการศึกษาของช่างภาพ หรือบรรณาธิการภาพ ภาพข่าวทั่วไปอาจเป็นภาพของสิ่งที่ปรากฏอยู่เป็นประจำ แต่ถ่ายภาพมานำเสนอ เช่น ภาพการค้าขายสินค้าบนทางเท้าริมถนน ซึ่งเป็นความคิด

3. ภาพประกอบข่าว เป็นภาพที่มีได้ถ่ายขณะที่เกิดเป็นข่าวโดยตรง แต่ช่างภาพหรือบรรณาธิการภาพนำมาจากที่อื่น เพื่อเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวนั้น

Arnold (1981) ได้แบ่งภาพข่าวหนังสือพิมพ์ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ภาพเหตุการณ์ หรือภาพ ณ ที่เกิดเหตุ คือ ภาพถ่ายที่ถ่ายจากเหตุการณ์จริง ซึ่งช่างภาพต้องมีความคล่องตัว ที่จะถ่ายภาพให้น่าสนใจได้

2. ภาพที่เตรียมไว้ล่วงหน้า หรือภาพที่นำมาจากแฟ้มภาพ เป็นภาพที่ไม่ได้ถ่ายจากที่เกิดเหตุ เพราะลักษณะความสำคัญของข่าวบางชิ้นไม่ได้เป็นภาพเหตุการณ์ แต่เป็นข่าวที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่เป็นข่าวการเมือง ฝ่ายภาพจึงต้องนำภาพมาจากแฟ้มภาพ ส่วนใหญ่จะเป็นภาพบุคคล นอกจากนี้อาจหมายถึง ภาพที่ช่างภาพนัดหมายถ่ายทำไว้ล่วงหน้า หรือเตรียมภาพในห้องแล็บ เช่น ภาพซ้อน หรือภาพเทคนิค

3. ภาพกราฟิก เป็นภาพอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาพถ่าย เช่น ภาพสเก็ตซ์ ภาพการ์ตูน ภาพลายเส้น หรือภาพแผนภูมิต่างๆ หรืออาจรวมถึงภาพที่ได้มาจากการใช้คอมพิวเตอร์ด้วย

ปัจจุบัน วิธีการเสนอข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ของไทย ใช้รูปแบบเก่าเป็นส่วนใหญ่ คือ การรายงานข่าวด้วยตัวอักษร ประกอบภาพถ่าย ซึ่งบางครั้งอธิบายรายละเอียดที่สลับซับซ้อนได้ยาก หนังสือพิมพ์ในต่างประเทศจึงหันนำอุปกรณ์ของมัลติมีเดีย มาใช้สร้างภาพกราฟิกอธิบายข่าว เป็นที่นิยมของผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง และเป็นแนวโน้มของหนังสือพิมพ์ในอนาคตที่ตัวอักษรจะน้อยลง แต่ภาพกราฟิกจะมากขึ้น (สุกัญญา สุกบรรทัด และคณะ, 2536)

ภาพข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนั้น มีมากมายหลายภาพ มีทั้งภาพสีและขาวดำ มีทั้งภาพขนาดใหญ่และขนาดเล็ก มีทั้งภาพข่าวหน้าหนึ่ง และข่าวบทความหน้าใน ซึ่งแต่ละภาพก็อาจเป็นภาพข่าวเฉพาะด้านออกไป เช่น ภาพข่าวการเมือง ภาพข่าวกีฬา ภาพข่าวสังคม เป็นต้น และในฐานะที่ภาพข่าวก็เป็นรายงานข่าวชนิดหนึ่ง Blackeslee (1975) จึงแบ่งประเภทของข่าวตามประเภทของข่าว ดังนี้

1. ภาพข่าวในพระราชสำนัก
2. ภาพข่าวการเมือง การดำเนินงานของรัฐบาล ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
3. ภาพข่าวธุรกิจ เศรษฐกิจ
4. ภาพข่าวอุบัติเหตุ ภัยพิบัติ อาชญากรรม และการกระทำผิดกฎหมายต่างๆ
5. ภาพข่าวแรงงาน การเกษตร
6. ภาพข่าวต่างประเทศ
7. ภาพข่าวการศึกษา ศาสนา ศิลธรรม จรรยา
8. ภาพข่าวศิลปะ วัฒนธรรม และบันเทิง

9. ภาพข่าววิทยาศาสตร์ การแพทย์ การอวกาศ
10. ภาพข่าวกีฬา
11. ภาพข่าวสตรี แฟชั่น แบบผสม การบ้านการเรือน เสื้อผ้า
12. ภาพข่าวที่น่าสนใจอื่นๆ เช่น ต้นไม้ สัตว์ป่า สัตว์เลี้ยง ธรรมชาติ ฯลฯ
13. ภาพข่าวอื่นๆ

ส่วน Bergin (1967) ก็ได้แบ่งภาพข่าวออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. ภาพทารก และเด็ก
2. ภาพทิวทัศน์และการท่องเที่ยว
3. ภาพผู้คนและสถานที่
4. ภาพ Human Interest ได้แก่ คน สัตว์ ธรรมชาติ และวิทยาศาสตร์
5. ภาพความสนใจเฉพาะด้าน ได้แก่ งานสังคม กีฬา แฟชั่น และธุรกิจ

ส่วน ปัทมะทิน (2530) กล่าวว่า ภาพถ่ายที่น่าลงพิมพ์ต้องมีคุณลักษณะเสนอเรื่องราวที่เป็นข่าวส่วนใหญ่ ซึ่งได้แก่

1. ภาพข่าวหน้า 1
2. ภาพข่าวกีฬา
3. ภาพข่าวบันเทิง
4. ภาพข่าวธุรกิจ
5. ภาพข่าวสังคม
6. ภาพข่าวสตรีและบุรุษ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพข่าวประเภทต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้น มีทั้งภาพที่ดูสวยงาม สร้างภาพพจน์ และความรู้สึกที่ดีแก่ผู้ดูภาพ และในขณะเดียวกัน ภาพข่าวบางภาพก็อาจสร้างความรู้สึกหดหู่ และสร้างภาพพจน์ในแง่ลบได้เช่นกัน ดังนั้น จึงอาจแบ่งภาพข่าวออกตามความรู้สึกต่อภาพได้ 3 ประเภท ดังนี้ (มนูญ แสงหิรัญ และคณะ, 2522)

1. ภาพที่ให้ความรู้สึกทางบวก (Positive Feeling) ภาพเหล่านี้ จะทำให้คนดูรู้สึกสบายใจ ที่ได้พบเห็น
2. ภาพที่ให้ความรู้สึกทางลบ (Negative Feeling) ภาพที่ก่อให้เกิดความรู้สึกกลัว ขยะแขยง อูแล้วอูจาด
3. ภาพที่ให้ความรู้สึกเป็นกลาง (Neutral Feeling) เป็นภาพที่ดูแล้วรู้สึกเฉยๆ เป็นกลาง เช่น ภาพทิวทัศน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

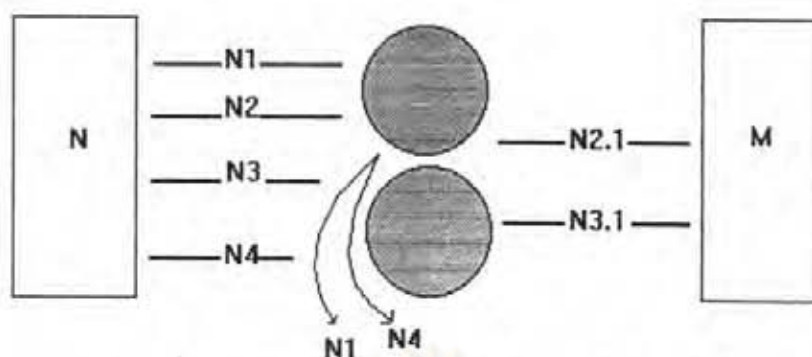
แนวความคิดเรื่องนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper)

เป็นแนวความคิดเรื่อง “นายประตูข่าวสาร” (Gatekeeper) หรือผู้เฝ้าประตูนี้ เคิร์ต ลูอิน (Kurt Lewin) นักจิตวิทยาสังคมชาวอเมริกัน เป็นบุคคลแรกที่นำคำศัพท์ Gatekeeper มาประยุกต์ใช้ในสาขาการสื่อสารมวลชน Kurt Lewin พิจารณาเห็นว่า การส่งข่าวสารต่างๆ นั้นจะต้องผ่าน “ช่องทาง” (Channels) และที่ช่องทางหรือสื่อนี้เอง จะมีจุดหรือสถานที่หนึ่ง ซึ่งเปรียบเสมือน “ประตู” (Gate) คอยกั้นกรองให้ หรือมิให้ข่าวสารนั้นผ่านไปได้อีก ดังนั้น นายประตูข่าวสาร หรือผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper) มักจะได้แก่ บรรณาธิการ (Editor) หรือผู้ที่ทำหน้าที่บรรณาธิกรณ (Editing) ข่าวสาร และนักข่าว (Reporters) ตามสำนักงานหนังสือพิมพ์ ตามสถานีวิทยุ และโทรทัศน์ต่างๆ (ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์, 2533)

ผู้ควบคุมข่าวสาร หรือนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) เป็นบุคคลซึ่งควบคุมการไหลของข่าวสาร บุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้ตัดสินใจว่า ข่าวสารอะไรควรส่งต่อไป และข่าวสารอะไรควรส่งไปช้าหน่อย หรือข่าวสารอะไรควรตัดไปทั้งหมด บุคคลผู้ทำหน้าที่ปิดและเปิดประตูข่าวสารนี้ ยืนอยู่ระหว่างตัวข่าวสาร และผู้รับสาร คือ สื่อมวลชน

Kurt Lewin ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “นายประตูข่าวสาร” (Gatekeeper) ว่า คือ บุคคล หรือกลุ่มบุคคล ซึ่งมีอำนาจที่จะตัดสินใจว่าข่าวหนึ่งๆ ควรปล่อยให้ผ่านไป หรือระงับไม่ให้ผ่านไป ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับงานของนายประตูข่าวสาร จะเท่ากับทำให้เกิดความเข้าใจ ในปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจของผู้ที่เป็นนายประตูข่าวสารด้วย

แนวความคิดเรื่องนายประตูข่าวสารนี้ ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ โดย ดี เอ็ม ไวท์ (David Manning White) ในปี ค.ศ. 1950 ซึ่งได้ใช้ในการศึกษากิจกรรมของบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอเมริกาฉบับหนึ่ง กิจกรรมในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ มีส่วนคล้ายกับหน้าที่ของนายประตูข่าวสาร และแบบจำลองนายประตูข่าวสารสามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารของผู้มีหน้าที่เป็นผู้กั้นกรองข่าวสารในหนังสือพิมพ์ สู่ประชาชนผู้อ่านได้ดังนี้ (White D.M., 1950)

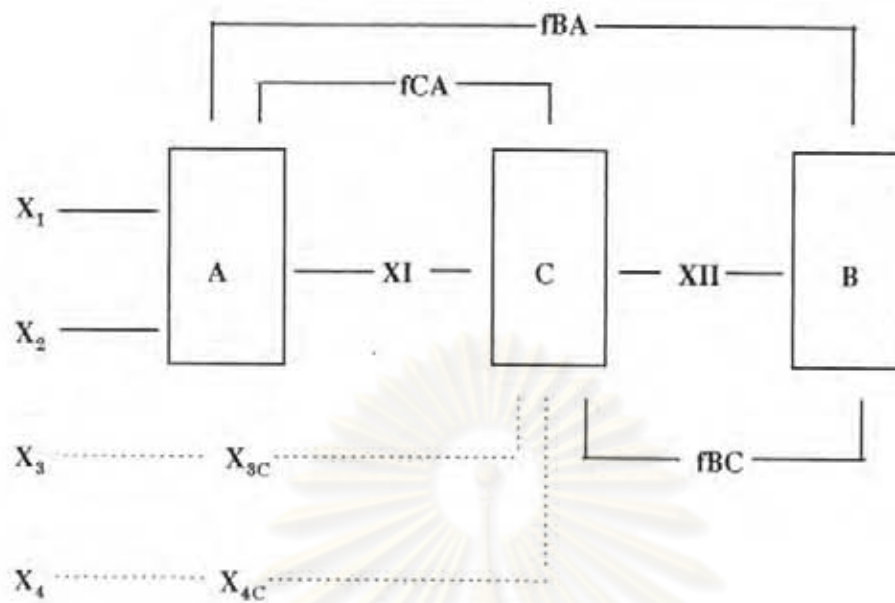

ภาพที่ 1 แบบจำลองนายประตูข่าวสารของ คี. เอ็ม. ไวท์ (1950)

ในที่นี้	N 1,2,3,4	คือ	เรื่องราวต่างๆ ที่เป็นข่าว
	N 2.1,3.1	คือ	เรื่องราวต่างๆ ที่ผ่านการคัดเลือก
	M	คือ	ผู้รับสาร
	N1,N4	คือ	เรื่องต่างๆ ที่ถูกตัดทิ้งไป

จากแบบจำลองนายประตูข่าวสารของ คี. เอ็ม. ไวท์ แสดงให้เห็นว่า แหล่งที่มาของข่าวสารหรือแหล่งข่าว (News Source) จะส่งข่าวสารเรื่องราวต่างๆ มากมายหลายชิ้น มาถึงหนังสือพิมพ์ บรรณาธิการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้กลั่นกรองข่าวสาร หรือนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) จะทำหน้าที่คัดเลือกข่าวสารเพียงบางชิ้น เพื่อนำมาตีพิมพ์และข่าวที่ไม่ถูกคัดเลือกจะถูกตัดทิ้งไป ซึ่งข่าวสารที่ถูกคัดเลือกนี้ อาจถูกคัดแต่งให้เหมาะสมกับเวลา เนื้อที่ หรือลักษณะสื่อเพื่อส่งไปยังประชาชนผู้อ่าน (พีระ จิตร โสภณ, 2529)

นอกจากการศึกษาของ คี. เอ็ม. ไวท์ ซึ่งเป็นผู้นำทางด้านการศึกษามหาทการตัดสินใจคัดเลือกข่าวแล้วในปี ค.ศ. 1957 เวสลีย์ และแมคคลีน (Westley and Maclean) ได้นำแนวความคิดเกี่ยวกับนายประตูข่าวสาร มาสร้างเป็นแบบจำลองสำหรับวิจัยทางสื่อสารมวลชน โดยเรียกแบบจำลองนี้ว่า แบบจำลอง "A-B-C" โดยในแบบจำลองนี้ให้อักษร "C" หรือนายประตูข่าวสาร ซึ่งจะอยู่ในฐานะที่สำคัญ คือการรับข่าวสารที่เรียบเรียงแล้วจาก "A" หรือผู้ส่งข่าว หลักจากนั้นก็ดำเนินการเพื่อส่งต่อไปยังผู้รับสาร (Audience) หรือ "B" หลังจากนั้น "C" จะรับข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback) จากผู้รับสารเอง ปกติแล้ว "C" จะทำหน้าที่เป็นเพียงสื่อ (Agent) หรือช่องทาง (Channel) ของ "B" ไม่ใช่ทำหน้าที่ผู้ส่งสาร (Communicator) และทั้ง "A" และ "C" ก็ไม่ใช่เป็นต้นกำเนิดของข่าวสารแต่อย่างใด (Westley and Maclean, 1957)

ภาพที่ 2 แบบจำลองเชิงแนวคิดรวบยอดของเวสลีย์ และแมคลิน

X	-	แหล่งข่าวสาร (News Source)
A	-	ผู้ส่งข่าวอย่างมีความมุ่งหมาย (Communicators)
B	-	ผู้รับสาร (Audience)
C	-	ผู้เฝ้าประตูข่าวสาร (Gatekeeper)
F	-	ข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback)
FBA	-	ข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้รับสารไปยังแหล่งข่าวสาร
FBC	-	ข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้รับสารไปยังนายประตูข่าวสาร
FCA	-	ข้อมูลสะท้อนกลับจากนายประตูข่าวสารไปยังผู้ส่งสาร

จากแบบจำลองดังกล่าวจะเห็นได้ว่า บทบาทของช่องทางการสื่อสารตรงกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ ในการคัดเลือกข่าวสาร และการผลิตข่าว บทความต่างๆ ถ่ายทอดไปยังผู้อ่านหรือผู้รับสาร ซึ่งเป็นบทบาทของ “นายประตูข่าวสาร” ตามแบบจำลองของไวท์นั่นเอง

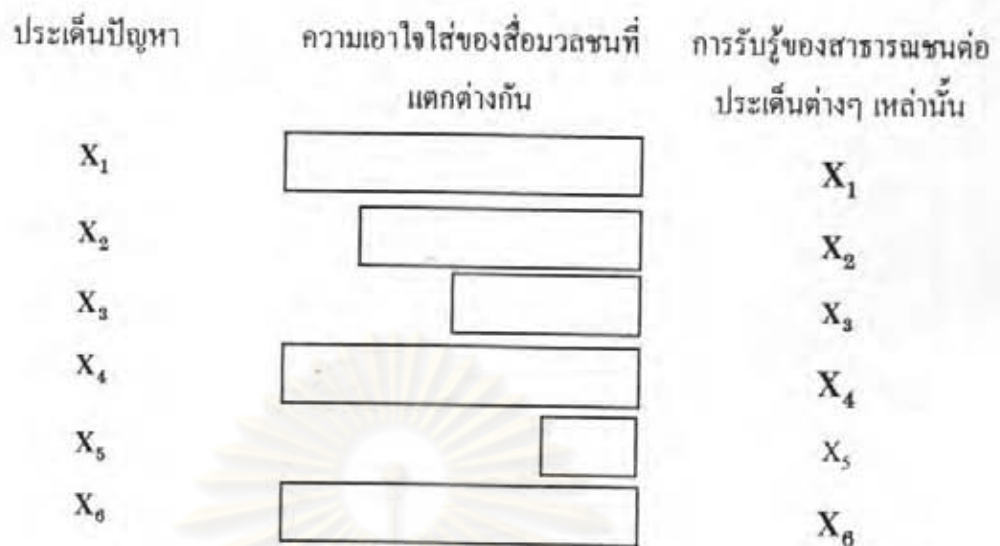
แนวความคิดเรื่อง การจัดวารสาร (Agenda Setting)

การเสนอภาพข่าวต่างๆ ในหน้าหนังสือพิมพ์ในแต่ละวัน มีส่วนอย่างมากในการกระตุ้นให้ประชาชนในสังคม มีความตื่นตัวในการรับรู้ข่าวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น จนกระทั่ง อาจนำมาเป็นประเด็นสำคัญในการสนทนา พูดคุย หรือ ถกเถียงกันในแต่ละวันได้ ดังนั้น หนังสือพิมพ์จึงมีความสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การจัดวารสาร เพื่อนำเสนอออกมาในรูปของ เนื้อหาข่าว หรือภาพข่าวในแต่ละวัน

หน้าที่ในการจัดวารสารของหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่นๆ มาจากแนวคิดที่ว่า การที่สื่อมวลชนให้ความสนใจต่อประเด็น หรือหัวข้อที่เกี่ยวกับปัญหาในเรื่องต่างๆ ทำให้ประชาชนได้รับทราบ และตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาหรือประเด็นนั้น ตามที่สื่อมวลชนได้กำหนดไว้ นั่นคือ สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่จะรับรู้ถึงความสำคัญในเรื่องต่างๆ ที่สื่อมวลชนเป็นผู้นำเสนอ (วิลโลว์ จัตรกุล ณ อรุณยา, 2534)

บุญเลิศ สุภคิลก กล่าวไว้ว่า การจัดวารสาร คล้ายคลึงกับการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization) คือ แทนที่จะเน้นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความเห็นตามแนวคิดสมัยเก่า กลับมุ่งการวิเคราะห์วิวัฒนาการของความคิดเกี่ยวกับปัญหาใดปัญหาหนึ่ง ตามแนวคิดนี้ ถือว่า สื่อมวลชนทั้งหลาย เป็นผู้กำหนดวาระเรื่อง หรือหัวข้อเกี่ยวกับปัญหา ตลอดจนประเด็นของหัวข้อเรื่องต่างๆ ให้ประชาชนผู้รับสารทั่วไปได้รับทราบและตระหนักถึงปัญหา หรือประเด็นต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในสื่อต่างๆ (อ้างถึง โน เพียงเพ็ญ ทูมมานนท์, 2536)

จากแบบจำลอง (ภาพที่ 3) การจัดวารสารของแมคคอมบ์ และ ชอว์ (McComb & Shaw, 2528) ได้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของสื่อมวลชนว่า ในขอบเขตของประเด็นปัญหา หรือหัวข้อพิจารณา หากปรากฏว่าเรื่องใดได้รับการเอาใจใส่จากสื่อมวลชนมาก จะสามารถสร้าง การรับรู้และความคุ้นเคยให้กับประชาชนได้มาก และถือได้ว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่สำคัญ

ภาพที่ 3 แบบจำลองการจัดวารสารของแมคคอมส์ และซอร์ว

จากแบบจำลองนี้ X_1, X_2, X_3, \dots ที่มีขนาดเท่ากันทางซ้ายมือ คือประเด็นปัญหาหรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ที่สื่อมวลชนหยิบยกมานำเสนอให้สาธารณชนได้รับทราบ โดยมีการเน้นในเชิงปริมาณและความถี่ แต่ละเรื่องสำคัญต่างกันออกไป ซึ่งแสดงด้วยรูปทรงตามแนวนอน ส่วน X_1, X_2, X_3, \dots ที่ขนาดใหญ่เล็กไม่เท่ากันทางขวามือนั้น เป็นระดับการรับรู้ของสาธารณชนต่อประเด็นปัญหาหรือเรื่องราวต่างๆ อันเป็นผลมาจากการที่สื่อมวลชนนำเสนอหากสื่อมวลชนนำเสนอ และให้ความสำคัญกับเรื่องใดมาก ก็จะได้รับพิจารณาจากสาธารณชนว่ามีความสำคัญมากด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากแบบจำลอง คือ X_1, X_4 และ X_6 ได้รับความสนใจในการนำเสนอจากสื่อมวลชนมาก ก็ได้รับการพิจารณาจากสาธารณชนผู้รับสารว่า มีความสำคัญมาก ส่วนประเด็นอื่นๆ เช่น X_2, X_3 และ X_5 ก็จะมีค่ารองลงมาในสายตาของสาธารณชน

จากแบบจำลองการจัดวารสารนี้ จะเห็นได้ว่า สื่อมวลชนจะทำหน้าที่ในการจัดลำดับและให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ บางเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อให้ประชาชนได้พิจารณา และเห็นคล้อยตามว่า เป็นเรื่องสำคัญที่ควรให้ความสนใจมากที่สุดในช่วงเวลานั้นๆ เช่นเดียวกับการที่ช่างภาพ หรือบรรณาธิการภาพได้กำหนดหรือคัดเลือกภาพข่าวต่างๆ มาตีพิมพ์ในช่วงเวลานั้นๆ เพื่อให้ประชาชนตื่นตัวและมีความสนใจในเหตุการณ์หรือประเด็นของข่าวที่นำเสนอออกไปมากยิ่งขึ้น

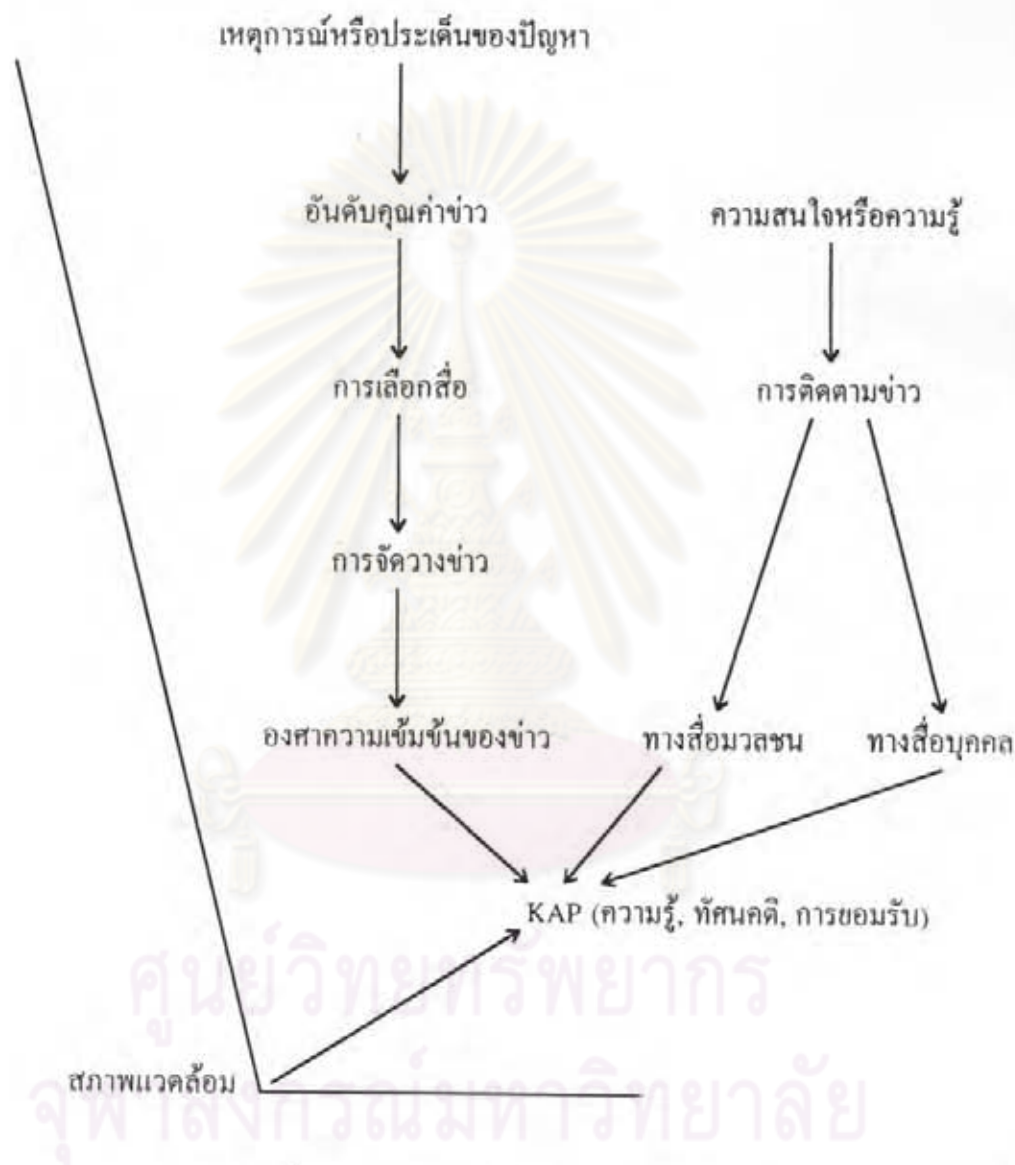
อย่างไรก็ตาม สัมฤทธิผลของการไหลเวียนของข่าวสาร ตามทฤษฎีการจัตวาระสารนั้น ก็ควรขึ้นอยู่กับทั้งทางด้านสื่อมวลชนและทางด้านผู้รับสาร มิใช่ขึ้นอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว แม้ว่าสื่อมวลชนจะเป็นผู้เริ่มต้นในการนำเสนอข่าวสาร (Shaw & McCombs, 2533) กล่าวคือ โดยทั่วไป เมื่อเหตุการณ์หรือประเด็นปัญหาขึ้นในสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน จะพิจารณาโดยการประเมินคุณค่าข่าว เพื่อให้ทราบถึงระดับความสำคัญของข่าวนั้นๆ จากนั้นจึงพิจารณาเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม เช่น การนำเสนอข่าวผ่านทางโทรทัศน์ ข่าวนั้นจะได้รับความสนใจจากผู้รับสารอย่างรวดเร็ว แต่ความคงทนของข่าวจะอยู่ได้ไม่นานนัก ในขณะที่การเสนอข่าวผ่านสื่อสิ่งพิมพ์จะดำเนินไปอย่างช้าๆ แต่สามารถอยู่ได้นานกว่า และการที่สื่อมวลชนประเภทต่างๆ มีการนำเสนอข่าวที่มีหัวข้อข่าวอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน จะต้องมิกลวิธี รายละเอียด หรือการนำเสนอที่แตกต่างกัน เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับสารให้มากที่สุด

และแม้ว่าข่าวสารนั้น จะเหมาะสมกับชนิดของสื่อที่นำเสนอออกไปแล้วก็ตาม แต่ก็อาจจะต้องใช้การจัดวางข่าวสาร เพื่อช่วยให้เกิดความเด่นสะดุดตา อันเป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมความนิยมในการจัตวาระสารอีกด้วย การจัดวางข่าวสารให้เกิดองศาความเข้มข้นของข่าว ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งในการเสริมบทบาทของการจัตวาระสาร ซึ่งสามารถกระทำได้หลายวิธี คือ

1. การเพิ่มหรือขยายเนื้อที่ของข่าวนั้นให้มากกว่าปกติ ข่าวที่มีกรอบใหญ่กว่ากรอบอื่น ภาพที่มีขนาดใหญ่ ตลอดจนขนาดตัวอักษรที่ใหญ่กว่า ย่อมทำให้ผู้รับสารเห็นว่าข่าวนั้นมีความสำคัญ และชวนให้ติดตามมากกว่า
2. ความถี่ในการรายงานข่าว การนำเสนอข่าวที่มีจำนวนครั้งบ่อยๆ เป็นการตอกย้ำความสนใจให้กับผู้รับสารมากยิ่งขึ้น
3. ระยะเวลาในการนำเสนอข่าว ระยะเวลาที่มีความหมายใกล้เคียงกับความถี่ในการนำเสนอ แม้ว่าข่าวสารจะถูกรายงานบ่อยเท่าใด แต่ถ้านำเสนอเพียงไม่นานแล้วเลิกไป ก็จะทำให้การจัตวาระสารหมดบทบาทลงไปด้วย

องศาความเข้มข้นของข่าวสารจะแสดงให้เห็นถึงอายุของข่าวได้อย่างชัดเจน นั่นหมายความว่า ข่าวที่มีองศาความเข้มข้นสูง จะมีอายุของข่าวสั้น โดยมีความนิยมอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดสัมฤทธิผลของการจัตวาระสารขึ้น

จากแผนภาพ (ภาพที่ 4) ของการจัดวาระสารของ Shaw & McCombs แสดงให้เห็นถึงลำดับขั้นในการนำเสนอข่าวสารของประเด็นปัญหาต่างๆ ในสังคม เพื่อให้สาธารณชนรับรู้เรื่องราวต่างๆ มีความสำคัญและน่าสนใจมากที่สุด

ภาพที่ 4 การจัดวาระสารของ Shaw & McCombs

จากแผนภาพนี้ แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนของการจัดวาระสารเป็นลำดับ จากลำดับขั้นทางซ้ายมือ เริ่มจากเหตุการณ์หรือประเด็นปัญหาต่างๆ มาสู่การให้อันดับความสำคัญของคุณค่าความเป็นข่าว จากนั้น เป็นการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม และมีการจัดวางข่าวในรูปแบบต่างๆ เพื่อเน้นให้ข่าวมีความเด่นชัดยิ่งขึ้น ตลอดจนการให้ระยะเวลานำเสนอหรือองศาความเข้มข้นในการนำ

เสนอข่าวนั้นๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้ การเปลี่ยนทัศนคติ และการยอมรับในที่สุด ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในขณะนั้นด้วย ส่วนลำดับขั้นทางขบวนการนั้น เริ่มจากที่ผู้รับสารให้ความสนใจ หรือเกิดความรู้ที่จะนำมาสู่การติดตามข่าวนั้นๆ ไม่ว่าจะมาจากทางสื่อมวลชนหรือสื่อบุคคล ก็จะยิ่งนำไปสู่ความรู้ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และการยอมรับได้เช่นเดียวกัน

การจัดวารสารจำเป็นต้องพิจารณาถึงความพร้อมของผู้รับสารด้วย โดยเฉพาะภูมิหลังของผู้รับสาร ในด้านความรู้ ความสนใจต่อข่าวประเภทนั้นว่าเป็นอย่างไร หากข่าวนั้น มีพื้นฐานสอดคล้องกับความรู้ และความสนใจของประชาชนผู้รับสารแล้ว ผู้รับสารก็จะแสวงหาข่าวนั้นต่อไป โดยการติดตามข่าว เพื่อต้องการทราบทิศทางของข่าวนั้น ผู้รับสารอาจแสวงหาข้อมูลของข่าวจากบุคคลรอบข้าง โดยการสนทนารับฟังหรือวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งอาจทำให้ช่วงของการจัดวารสารนั้นขยายตัวออกไปอีก (ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์, 2533)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการนำเสนอและการคัดเลือกภาพข่าวในหนังสือพิมพ์นั้น พบว่า นักวิจัยของไทยส่วนใหญ่ วิจัยเกี่ยวกับภาพข่าวในรูปแบบของการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ โดยมีภาพเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ ส่วนการวิจัยเกี่ยวกับภาพข่าวโดยตรงเลยนั้น ยังมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นผลงานวิจัยของนักวิจัยชาวต่างประเทศ

โดยสรุปแล้ว งานวิจัยที่เกี่ยวกับ การนำเสนอและการคัดเลือกภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันนั้น มีดังต่อไปนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และนายประจักษ์ชาวสาร

รัศมี อธิวัตรพงษ์ (2531) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาคัดเลือกเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์” โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบการพิจารณาคัดเลือกเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์ ระหว่างหนังสือพิมพ์รายวันประเภทเพ่งคุณภาพ ประเภทประชานิยม และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม พบว่า การพิจารณาคัดเลือกข่าวประชาสัมพันธ์ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท บรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ได้ใช้เกณฑ์การพิจารณา และอาศัยปัจจัยบางประการเป็นแนวทางในการคัดเลือกข่าวประชาสัมพันธ์ เช่น ความสำคัญของหน่วยงานที่ส่งข่าวประชาสัมพันธ์ ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากข่าว ประโยชน์ที่หนังสือพิมพ์จะได้รับจากการลงข่าว ลักษณะความสำคัญของเนื้อหาข่าวที่จะลงพิมพ์ วิธีการเขียนข่าวประชาสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างบรรณาธิการกับผู้นำข่าวประชาสัมพันธ์ไปให้ลงพิมพ์ และคุณภาพของข่าวประชาสัมพันธ์ที่สามารถดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน

ธงชัย มหาไทรภพ (2532) ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวสำหรับลงพิมพ์ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 4 ฉบับ” สรุปผลการศึกษาดังนี้

1. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน ทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกข่าวเฉพาะข่าวหน้าแรก ส่วนบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามรัฐ และเดลินิวส์ ทำหน้าที่คัดเลือกข่าวหน้าอื่นๆ ด้วย
2. ปริมาณเนื้อที่ที่ลงข่าวในหน้าแรกรวมหน้าต่อข่าว มีปริมาณใกล้เคียงกันในหน้าหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ ยกเว้น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

3. จำนวนชิ้นข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีมากกว่าหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ 1 เท่าตัว
4. ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ มีการลงพิมพ์ข่าวการเมืองมากที่สุด ยกเว้นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่ลงข่าวอาชญากรรมมากที่สุด
5. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจคัดเลือกข่าวของหนังสือพิมพ์ที่ศึกษา มีความแตกต่างกัน โดยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ซึ่งปัจจัยสำคัญที่จำแนกไว้ได้แก่
 - 5.1 คุณค่าของข่าว (News Values) ที่นับว่ามีอิทธิพลต่อการพิจารณาคัดเลือกข่าวของผู้ที่คัดเลือกข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับใดก็ตามจะได้แก่ ข่าวที่มีคุณสมบัติหลายประการ คือ ความเด่น ผลกระทบ ผลต่อเนื่อง ความใกล้ชิด ความทันสมัย
 - 5.2 ความสนใจส่วนตัว (Personal Interest) ของผู้เฝ้าประตู่ข่าว ได้แก่ เหตุการณ์ซึ่งผู้คัดเลือกข่าวแต่ละคนมีความสนใจอยู่อย่างรุนแรงเป็นพิเศษเฉพาะตัว เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับศาสนา ความคู่เคียดรุนแรง ข่าวการเมือง หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองที่ตนสนใจ หรือเป็นสมาชิกอยู่
6. การทำงานของผู้ที่ทำหน้าที่คัดเลือกข่าวจะทำงานเป็นหมู่คณะ

ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์ (2533) ศึกษาเรื่อง “เนื้อหาข่าวและแนวทางการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย” โดยศึกษา หนังสือพิมพ์รายวัน 3 ประเภทคือ ประเภทเชิงคุณภาพ (สยามรัฐ, มติชน) ประเภทเชิงปริมาณ (ไทยรัฐ, เดลินิวส์) ประเภทเชิงกึ่งคุณภาพและปริมาณ (แนวหน้า, บ้านเมือง) พบว่า หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณให้ความสำคัญกับข่าวประเภทอาชญากรรม และเน้นคุณค่าของความเป็นข่าวทางเพศสูงกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทอื่น ส่วนในแนวโน้มในการเสนอข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท พบว่า ยังมุ่งเสนอข่าวในเชิงลบ (ข่าวเกี่ยวกับความเสียหายและความไม่ศิริม) มากกว่าข่าวในเชิงบวก และยังพบอีกว่าหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ มุ่งเสนอข่าวเบา เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวกีฬา มากกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทอื่นๆ และหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวเบาเป็นปริมาณสูงสุด คือ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ส่วนหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพที่เสนอข่าวหนัก เช่น ข่าวการเมือง ข่าวต่างประเทศ ข่าวเศรษฐกิจ มากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบแนวความเห็นของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าว กับเนื้อหาข่าวที่นำเสนอจริงในหน้าหนังสือพิมพ์แต่ละประเภทพบว่า มีความสอดคล้องกัน

ตรีอวัธย์ ชัชกุล (2535) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การนำเสนอหัวข้อของหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์” ช่วงวันที่ 1 ตุลาคม ถึง 31 ตุลาคม 2534 สรุปได้ว่า ผู้นำเสนอหัวข้อ จะคัดเลือกข่าวที่ผ่านกระบวนการคัดเลือกมาแล้ว มาจัดเรียงลำดับความสำคัญ ทั้งนี้ แม้ว่าบรรณาธิการจะเป็นผู้คัดเลือกข่าวด้วยตนเอง แต่การทำงานอยู่ในองค์กรของสังคมคุณค่าของข่าวจึงขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากปัจจัยภายใน เช่น นโยบายของเจ้าของสื่อและผู้ร่วมงาน จากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ระบบการเมือง การคุมของกฎหมาย และวัฒนธรรมของสังคม

D.M. White (อ้างถึงใน เพียงเพ็ญ ทูมมานนท์, 2536) ทำการวิจัยเรื่อง “The Gatekeeper: A Case in the Selection of News” พบว่า คนเรามักจะรับรู้ความถูกต้องของสิ่งที่เกิดขึ้น เฉพาะที่ตรงกับความเชื่อถือ ซึ่งบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ที่ทำหน้าที่เป็นนายประตูข่าวสาร หรือผู้คัดกรองสาร อาจจะเลือกข่าวสารนำเสนอต่อประชาชน เฉพาะสิ่งที่เขาเชื่อว่าเป็นจริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพข่าว

จ้านง วิบูลย์ศรี และดวงทิพย์ วรพันธ์ (2530) วิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์ Bangkok Post เมื่อ พ.ศ. 2490 ดีพิมพ์ภาพร้อยละ 0.99 นับเป็นลำดับที่ 11 จากเนื้อหาทั้งหมด 14 ลำดับ ต่อมา พ.ศ. 2526 Bangkok Post ดีพิมพ์ภาพคิดเป็นร้อยละ 11.30 นับเป็นลำดับที่ 3 จากเนื้อหาทั้งหมด 20 ลำดับ และในปัจจุบัน หนังสือพิมพ์ต่างๆ ดีพิมพ์ภาพเป็นจำนวนมาก จัดอยู่ในลำดับต้นๆ ของเนื้อหาทั้งหมด ดังจะเห็นได้จากหนังสือพิมพ์ The Nation Review ดีพิมพ์ภาพร้อยละ 11.64 นับเป็นลำดับที่ 3 ของเนื้อหาทั้งหมด 20 ลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับหนังสือพิมพ์ Bangkok World ที่ดีพิมพ์ภาพร้อยละ 16.75 นับเป็นลำดับที่ 2 ของเนื้อหาทั้งหมด (เนื้อหาลำดับแรกของหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับคือ โฆษณา)

สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย (2530) ได้ทำการวิเคราะห์ลักษณะและรูปภาพทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 250 ฉบับ เมื่อปี พ.ศ. 2527 พบว่า การเสนอภาพในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่เสนอภาพข่าวในหน้าแรกมาก และกลุ่มที่เสนอภาพข่าวในหน้าแรกน้อย หรือไม่เสนอเลย สำหรับกลุ่มแรก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยนิมิตราชวัน ซึ่งเสนอภาพข่าวเฉลี่ย 4.83 ภาพต่อฉบับ หนังสือพิมพ์เสียงภูพาน เสนอ 4.81 ภาพต่อฉบับ และหนังสือพิมพ์บางปะกงเสนอ 3.76 ภาพต่อ

ฉบับ ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่เสนอภาพข่าวในหน้าแรกน้อย หรือไม่เสนอเลย ได้แก่ หนังสือพิมพ์เสียงชัยภูมิ และหนังสือพิมพ์ชาวนครพนม

สำหรับหน้าในของหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่แล้ว หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะไม่นิยมเสนอภาพหน้าในจะเป็นภาพประกอบบทความสนทนา คอลัมน์ประจำ หรือการ์ตูนล้อ หนังสือพิมพ์บางฉบับที่เสนอภาพข่าวในหน้าแรกมาก แต่หน้าในกลับไม่มีภาพเลย เช่น หนังสือพิมพ์ไทยนิมิตรรายวัน เสนอภาพข่าวในหน้าในเพียง 0.46 ภาพต่อฉบับ แต่ยังมีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบางฉบับ ที่เสนอภาพข่าวในหน้าในค่อนข้างสูง เช่น หนังสือพิมพ์บางปะกง เสนอภาพข่าวในหน้าในถึง 13.66 ภาพต่อฉบับ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่เสนอปริมาณภาพข่าวในหน้าในรองลงมา คือ หนังสือพิมพ์เสียงขอนแก่น เสนอ 8.76 ภาพต่อฉบับ

ส่วนสาเหตุที่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ เสนอภาพข่าวในปริมาณค่อนข้างน้อย ทั้งในหน้าแรกและหน้าใน เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านทุนทรัพย์ และความล้ำสมัยของเครื่องพิมพ์ โดยเฉพาะเครื่องพิมพ์ระบบเลดเดอร์เพรส ทำให้คุณภาพของภาพไม่ดีเท่าที่ควร

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี (2532) ได้จัดทำรายงานการสำรวจ การอ่านหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2530 โดยสำรวจการอ่านหนังสือพิมพ์ของประชาชน พบว่า เนื้อหา 5 ประเภทในหนังสือพิมพ์ แบ่งเป็น ข่าว ความรู้หรือสารคดี ทศนะหรือความคิดเห็น บันเทิง ธุรกิจ และการโฆษณา นั้น ประชาชนนิยมอ่านข่าวมากที่สุด ถึงร้อยละ 98.2 ส่วนในด้านของภาพซึ่งประกอบด้วย ภาพถ่ายและภาพเขียน กลุ่มตัวอย่างชอบดูภาพถึงร้อยละ 86.3 และหากจะมีการปรับปรุงภาพในหนังสือพิมพ์ ควรปรับปรุงคุณสมบัติของภาพตามลำดับนี้คือ ความคมชัด การเพิ่มสี และการเพิ่มจำนวนภาพ

สุกัญญา สุกบรรทัด และนันทริกา กุ่มไพโรจน์ (2533) ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหาของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ เนื่องในโอกาสครบรอบ 40 ปี ของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ พบว่า หนังสือพิมพ์สยามรัฐยุคเริ่มแรก มีนโยบายนำเสนอบทความ พาดหัวข่าวเรียบๆ มีภาพประกอบเพียง 1-2 ภาพ บางฉบับก็ไม่มีภาพประกอบเลย และมีการ์ตูน หรือที่เรียกว่า ภาพล้อด้วย สยามรัฐในยุคต่อมา ก็ยังถือนโยบายเดิม คือ ไม่พาดหัวข่าวหรือหา ไม่เน้นจำนวนภาพในหน้า 1 แต่จะคัดเลือกภาพข่าวที่มีความสำคัญ เช่น ภาพข่าวในพระราชสำนัก ภาพข่าวการเมือง และยังเน้นบทความเกี่ยวกับประชาธิปไตยและการเมืองเช่นเคย

สุภาณี กอสุวรรณศิริ (2534) วิจัยเกี่ยวกับจำนวนและเนื้อที่ภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า หนังสือพิมพ์แนวหน้า ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพและหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม นำเสนอจำนวนและเนื้อที่ของภาพข่าวมากที่สุด ส่วนหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพนั้น นำเสนอจำนวนและเนื้อที่ของภาพข่าวน้อยที่สุด และหนังสือพิมพ์บ้านเมือง เสนอขนาดเฉลี่ยของภาพใหญ่ที่สุด ในขณะที่หนังสือพิมพ์ข่าวสด นำเสนอภาพข่าวในขนาดเฉลี่ยเล็กที่สุด ส่วนประเภทของภาพข่าวตามคุณค่าของข่าวนั้นพบว่า หนังสือพิมพ์รายวันประเภทภาษาไทย เสนอจำนวนและเนื้อที่ของภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุมากที่สุด และเสนอภาพประกอบข่าวน้อยที่สุด ส่วนด้านภาพข่าวตามประเภทของข่าว พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย นำเสนอภาพข่าวสังคมและประชาสัมพันธ์ในจำนวนและเนื้อที่มากที่สุด ในขณะที่นำเสนอภาพข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนและเนื้อที่น้อยที่สุด

ส่วนการวิจัยด้านคุณสมบัติทางวารสารศาสตร์ของภาพข่าวหน้า 1 ในหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า มีคุณสมบัติทางวารสารศาสตร์ในด้าน สื่อความหมายตรงกับเนื้อหาข่าว เป็นภาพที่มีความสด ทันเหตุการณ์ เรียกร้องความสนใจได้ทันที และมีความเด่น มากกว่าคุณสมบัติด้านแสดงความก้าวหน้าทางวิชาการ ภาพที่มีองค์ประกอบทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง ภาพที่แสดงความขัดแย้ง ภาพที่แสดงถึงผลกระทบกระเทือน ภาพที่ทำให้เกิดความสะเทือนใจ และภาพที่แสดงถึงสิ่งซึ่งหาดูได้ยาก

มนชนก พัฒนพงศ์ (2536) ทำการวิจัยเรื่อง “การนำเสนอข่าวและภาพข่าว “หน้าหนึ่ง” ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยก่อนและหลังการยกเลิก ปร.42” ผลการวิจัยพบว่า การนำเสนอข่าวและภาพข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 3 ประเภท คือ ประเภทคุณภาพ ประเภทปริมาณ และประเภทกึ่งคุณภาพและกึ่งปริมาณ ในช่วงก่อนและหลังการยกเลิก ปร.42 ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกัน เพราะในทางปฏิบัติบรรณาธิการผู้คัดเลือกข่าวและภาพข่าวในหน้าหนึ่ง ไม่เคยคำนึงถึง ปร.42 หากแต่จะยึดหลักการนำเสนอที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ถูกต้องตามความเป็นจริง ไม่เอนเอียงเข้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทำให้สมมติฐานที่ตั้งขึ้นตามคำกล่าวอ้างของนักหนังสือพิมพ์ที่มักจะสรุปว่า ปร.42 เป็นกฎหมายเผด็จการ เป็นอุปสรรคต่อข่าวสารกีดกันประชาชนในการรับรู้ข่าวสาร ไม่ได้รับการสนองตอบ

สุกัญญา สุกบรรทัด และคณะ (2536) ทำการวิจัยเรื่อง Graphic Information by Multimedia พบว่า วิธีการเสนอข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ของไทย ใช้รูปแบบเก่าเป็นส่วนใหญ่ คือ การรายงานด้วยตัวอักษรประกอบภาพถ่าย ซึ่งบางครั้งอธิบายรายละเอียดซับซ้อนได้ยาก หนังสือพิมพ์ในต่างประเทศจึงหันไปนำอุปกรณ์ของมัลติมีเดีย มาใช้ในการสร้างภาพกราฟิกอธิบายภาพข่าว เป็นที่นิยมของผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง และเป็นแนวโน้มของหนังสือพิมพ์ในอนาคตที่ตัวอักษรจะน้อยลง แต่ภาพกราฟิกจะมากขึ้น

Singletary (1979) ทำการวิจัยเรื่อง "Newspaper Photograph: A Content Analysis" เพื่อหาความเปลี่ยนแปลงของข่าวหน้าหนึ่ง จากปี ค.ศ. 1936, 1956, และ 1976 โดยเปรียบเทียบเนื้อหาของภาพ แหล่งที่ได้ภาพข่าวนั้นมา ตำแหน่งของภาพข่าวบนหน้าหนึ่ง สิ่งปรากฏในภาพ และการมีข่าวประกอบภาพข่าวหรือไม่ พบว่า หน้าข่าวของหนังสือพิมพ์อเมริกันตีพิมพ์ภาพข่าวการเมือง ภาพข่าวสาธารณกิจมากที่สุด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32.7 เป็น 37.9 แล้วลดลงเป็น 36.5 ในปี ค.ศ. 1936, 1956 และ 1976 ตามลำดับ ขณะที่การตีพิมพ์ข่าวอุบัติเหตุ ภัยพิบัติ มีจำนวนปานกลาง และมีแนวโน้มน้อยลง จากร้อยละ 14.5 ในปี ค.ศ. 1936 เป็นร้อยละ 11.6 ในปี ค.ศ. 1956 และร้อยละ 9.7 ในปี ค.ศ. 1976 เหมือนกับแนวโน้มของภาพข่าวอาชญากรรมที่ลดลง จากร้อยละ 9.3 เป็น 7.1 และ 5.9 ตามลำดับ

ในแหล่งที่มาของภาพข่าวนั้น ส่วนใหญ่จะได้มาจากช่างภาพประจำ ตำแหน่งของภาพข่าวจะปรากฏอยู่ส่วนบนด้านซ้ายของหน้าพิมพ์มากที่สุด ในปี ค.ศ. 1936 ต่อมาในปี ค.ศ. 1956 และ 1976 ภาพข่าวมีแนวโน้มมาอยู่ในตำแหน่งซ้าย ส่วนกลาง และส่วนล่างของหนังสือพิมพ์มากขึ้น แต่ก็ยังน้อยกว่าส่วนบนด้านซ้ายมือของหน้าพิมพ์

ภาพข่าวส่วนใหญ่มีเนื้อข่าวประกอบถึงร้อยละ 97.9, 93.7 และ 91.9 ในปี ค.ศ. 1936, 1956 และ 1976 ตามลำดับ และใน 3 ปีนั้น มีการตีพิมพ์ภาพข่าวนุญเทศ มากกว่าสตรีเทศ

Bohle และ Garcia (1987) วิจัยเรื่อง "การตอบรับของผู้อ่านที่มีต่อภาพถ่ายอัลโฟโทน และภาพสีพื้น" ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยการทำการสร้างหนังสือพิมพ์ตัวอย่างจำนวน 15 ฉบับที่มีความแตกต่างกัน พบว่า

1. การเคลื่อนสายตาของผู้อ่าน มักตกอยู่ที่รูปขนาดใหญ่ในแต่ละหน้าก่อน (ไม่ว่าจะเป็นภาพสีหรือขาวดำ) รูปสีจะมีบทบาทต่อการเคลื่อนที่ของสายตามากเป็นพิเศษ
2. ภาพสี สามารถดึงสายตาผู้อ่านได้ดีกว่าภาพขาวดำ ภาพที่ใช้สกรีนเทา ไม่เป็นที่สนใจของผู้อ่านได้ดีเท่าการใช้ภาพสกรีนสี

3. ถ้าไม่มีต่อผู้อ่านในเรื่องจรรยาบรรณ หรือความสำคัญของหนังสือพิมพ์ ผู้อ่านไม่ได้ตัดสินความน่าเชื่อถือ หรือความสำคัญของหนังสือพิมพ์จากรูปลักษณะของหนังสือพิมพ์อย่างเดียว
4. ทำให้หนังสือพิมพ์ที่น่าสนใจ น่าตื่นเต้น ดังนั้น ควรให้มีการใช้ภาพสีในหน้าหนังสือพิมพ์

Smith (1966) กล่าวว่า หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์คุณค่าของภาพ ได้แก่ ภาพนั้นใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ มีความชัดเจน ตรงกับความเป็นจริง มีขนาดเหมาะสม ควรเป็นภาพสี เพื่อดึงดูดความสนใจ ควรมีจุดสนใจที่ใหญ่ สะอาด และมีความหมาย

Blackwood (1983) ได้วิจัยเรื่อง "The Content of News Photo: Roles Portrayed by Man and Women" โดยแบ่งบทบาทของบุรุษและสตรีในภาพข่าว ออกเป็นข้าราชการ นักวิชาชีพ นักกีฬา นักแสดง ผู้ที่มีชื่อเสียง โฆษก อาชญากรรม กุ่สมรส และอื่นๆ ได้ผลสรุปดังนี้คือ มีภาพข่าวบุรุษเพศมากกว่าสตรีเพศในทุกบทบาท ยกเว้น บทบาทของการเป็นผู้มีชื่อเสียง และบทบาทของการเป็นกุ่สมรส

ส่วน Sherer (1988) ทำการวิจัยเรื่อง "Comparing Magazine Photos of Vietnam and Korean Wars" โดยการศึกษาภาพข่าวสงครามเกาหลี ระหว่าง วันที่ 2 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 21 ธันวาคม ค.ศ. 1950 ซึ่งภาพสงครามขณะนั้น กำลังอยู่ในขั้นรบกันรุนแรงเช่นเดียวกับภาพข่าวของสงครามเวียดนาม ระหว่างวันที่ 30 มกราคม ถึงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1968 จากการเปรียบเทียบภาพข่าวสงครามทั้งสอง โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ในสงครามเวียดนามมีภาพข่าวการสู้รบ ภาพทหารที่ได้รับบาดเจ็บมากกว่าสงครามเกาหลี ที่มีปรากฏภาพข่าวก่อนหรือหลังการรบเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้ Singletery และ Lamb (1984) ได้วิจัยเรื่อง "News Values in Award Winning Photo" โดยได้วิเคราะห์คุณค่าทางวารสารศาสตร์ของภาพข่าวที่ชนะการประกวด โดยแบ่งภาพข่าวออกเป็น ภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ ภาพข่าวทั่วไป และภาพข่าวกีฬา แล้ววิเคราะห์คุณค่าทางวารสารศาสตร์ของภาพข่าว 2 ประเภทคือ ภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ และภาพข่าวทั่วไป

การวิจัยได้พบว่า คุณค่าทางวารสารศาสตร์ของภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ ที่ชนะการประกวด ได้แก่ ความรวดเร็วของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คุณค่าทางด้านอารมณ์ ความขัดแย้ง ความใกล้ชิด ความเด่น และผลกระทบกระเทือน กล่าวคือ ข่าวในภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ ที่ชนะการประกวดมักเป็นข่าวที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ในเหตุการณ์นั้นมีความกดดันที่ทำให้เกิดการกระทำ (Action) บางอย่าง

ขึ้นกระทันหัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคุณค่าทางวารสารศาสตร์ด้านอารมณ์ และความขัดแย้ง ภาพข่าวมักเป็นเรื่องของคนและเหตุการณ์ท้องถิ่นในประเทศ มากกว่าคนต่างท้องถิ่น หรือต่างประเทศ ซึ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบของความใกล้ชิด ความเด่น และผลกระทบกระเทือน ภาพข่าวเหล่านี้ ได้แก่ ภาพข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ และ ภัยพิบัติ

ภาพข่าวทั่วไปที่ชนะการประกวด มีคุณค่าทางวารสารศาสตร์ด้านอารมณ์ ความใกล้ชิด ความเด่น และผลกระทบกระเทือน ซึ่งต้องใช้เวลา (Delay-Reward) ดังนั้น ภาพข่าวทั่วไปจึงมักเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงชีวิต ความเป็นอยู่ที่ลำบาก ความโศกเศร้า ความพิการหรือเจ็บป่วย เป็นภาพที่ดูแล้วเกิดอารมณ์ร่วมในด้านความสงสาร ความเห็นใจ

การวิจัยของ Singletery และ Lamb ยังพบอีกว่า ภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุที่ได้รับรางวัลมักเป็นภาพเดี่ยว และเสนอข่าวในแง่ลบ (Bad News) ในขณะที่ภาพข่าวทั่วไปที่ได้รับรางวัลมักเป็นภาพชุด นำเสนอข่าวในแง่บวก (Good News) และแง่ลบ (Bad News) จำนวนพอๆ กัน ภาพข่าวที่ได้รับรางวัลทั้ง 2 ประเภท ถ่ายนอกสถานที่มากกว่าถ่ายในสถานที่ และถ่ายในเวลากลางวัน มากกว่าเวลากลางคืน ทั้งๆ ที่เหตุการณ์ที่เป็นข่าวเกิดขึ้นทั้งภายในและภาพนอกสถานที่ ทั้งเวลา กลางวันและกลางคืน จำนวนพอๆ กัน

และ Lester (1988) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับความสำคัญของภาพข่าว โดยทำการศึกษาเรื่อง "Use of Visual Elements on Newspaper Front Pages" เพื่อศึกษาลักษณะหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ในสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์มีส่วนเป็นสื่อทัศนะ (Visual Element) อยู่ 6 ประเภท คือ ภาพถ่าย (Photograph) แผนภูมิผสมภาพแสดง (Charts Combine with Illustrations) แผนที่ (Maps) แผนภูมิ (Charts) แผนภูมิผสมภาพถ่าย (Charts with Photograph) และแผนที่ผสมภาพแสดง (Maps with Illustrations)

ในจำนวนนี้ มีสื่อทัศนะที่เป็นภาพถ่ายถึง 82% ที่เหลือเป็นสื่อทัศนะประเภทอื่นๆ ในจำนวนใกล้เคียงกัน ภาพถ่ายส่วนใหญ่มีความกว้าง 1-2 คอลัมน์ โดยเป็นภาพข่าวการเมืองมากที่สุด คือ ร้อยละ 24 รองลงมาได้แก่ ภาพข่าวที่น่าสนใจ ภาพข่าวกีฬา ภาพข่าวเศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 18, 17 และ 12 ตามลำดับ ภาพข่าวที่เหลือได้แก่ ภาพข่าวอาชญากรรม บันเทิง เหตุการณ์รุนแรง อุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 7, 6, 5, 4 ตามลำดับ ภาพข่าวที่ตีพิมพ์ในหน้าหนึ่งร้อยละ 2 ได้แก่ ภาพข่าววิทยาศาสตร์และสุขภาพ และภาพข่าวที่ตีพิมพ์ในหน้าหนึ่งน้อยมาก คือ เพียงร้อยละ 1 คือ ภาพข่าวสันตนาการ สังคม ปัญหาสังคม และภาพข่าวการศึกษา